

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО КВАЛІФІКАЦІЙ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ**

СХВАЛЕНО

Рішенням Національного агентства
кваліфікацій № 1

протокол № 3 (103) від 25.01.2023 р.

Київ 2023

ЗМІСТ

Вступ

1. Загальні положення	4
2. Розроблення проєкту професійного стандарту	5
3. Особливості розроблення проєктів професійних стандартів, які містять інформацію з обмеженим доступом	14
Додаток 1. Словник термінів, які стосуються розроблення професійних стандартів	16
Додаток 2. Структура професійного стандарту	21
Додаток 3. Анкети для опитування фахівців за професією (видом занять)	36
Додаток 4. Рекомендації щодо зазначення цифрових компетентностей у професійному стандарті	39
Додаток 5. Визначення рівня професійних кваліфікацій за Національною рамкою кваліфікацій	46
Додаток 6. Оформлення пояснювальної записки та довідки	53
Додаток 7. Приклад професійного стандарту	55
Додаток 8. Приклад професійного стандарту	74
Список використаних джерел	95

ВСТУП

Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів (далі – Методичні рекомендації) розроблені з метою надання практичних роз’яснень та методичної допомоги розробникам професійних стандартів для дотримання єдиних підходів у процесі безпосереднього розроблення професійних стандартів.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до вимог статті 4² Кодексу законів про працю України та Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 373 «Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів», зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2022 р. № 1453 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 373», (далі – Порядок).

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. У Методичних рекомендаціях терміни вживаються згідно зі Словником термінів, які стосуються розроблення професійних стандартів (Додаток 1).

2. Професійний стандарт розробляється з дотриманням вимог Порядку.

3. Професійний стандарт розробляється для окремої професії (виду занять), за якою присвоюється повна (-і) та/або часткова (-і) кваліфікація (-ії), або для групи споріднених професій (видів занять) у певній професійній діяльності.

4. Професійні стандарти використовуються у сферах:

4.1. освіти для:

розроблення стандартів освіти, освітніх та навчальних програм, навчально-методичних матеріалів для всіх видів і форм освіти та навчання впродовж життя; розвитку матеріально-технічної бази закладів освіти та освітніх інноваційних технологій;

4.2. управління людським капіталом та безперервним професійним розвитком працівників для:

розроблення стандартів підприємства, організації, установи;

формування вимог до продуктивності праці та виробництва продукції (надання послуг);

визначення робочих (посадових) завдань та обов'язків працівників при розробленні робочих (посадових) інструкцій (за потреби);

професійного навчання та розвитку працівників;

визначення вимог до результатів навчання, компетентностей, обов'язків та кваліфікацій працівників;

віднесення виконуваних робіт до певних тарифних розрядів і присвоєння кваліфікаційних розрядів¹ робітникам;

обґрунтування рішень, що ухвалюються за результатами атестації, сертифікації працівників;

підбору та укомплектування штату працівників;

формування систем оплати праці та мотивації;

вирішення інших питань у сфері управління персоналом;

4.3. присвоєння/підтвердження професійних кваліфікацій для:

формування єдиних критеріїв для встановлення відповідності обсягу компетентностей здобувачів професійних кваліфікацій відповідному професійному стандарту, незалежно від шляхів їх отримання (формальна, неформальна чи інформальна освіта);

підготовки/розроблення засобів, приладів, інструментів, контрольно-оцінювальних матеріалів для оцінювання результатів навчання;

проведення процедури оцінювання результатів навчання;

зіставлення і визнання професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах;

¹ Можуть використовуватися поняття «кваліфікаційний розряд» або «розряд».

4.4. професійної орієнтації для:
розроблення концепцій, стратегій, програм та форм профорієнтаційної роботи;

оновлення змісту та форм проведення профорієнтації.

5. Структура професійного стандарту має відповідати Додатку 2 до Порядку. Опис складових частин структури професійного стандарту та приклади заповнення наведені в Додатку 2 до цих Методичних рекомендацій.

II. РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТУ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ

6. На підготовчому етапі до подання заявки на розроблення проєкту професійного стандарту (далі – заявка) розробник визначається щодо розроблення проєкту професійного стандарту за окремою професією (видом занять) або за групою близьких за змістом, характером, єдиним технологічним процесом (споріднених) професій (видів занять) і попереднього переліку професійних кваліфікацій (повних/часткових) та перевіряє наявність професії у Національному класифікаторі України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затвердженому наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327 (далі – ДК 003:2010).

У випадку відсутності в ДК 003:2010 професії, щодо якої планується розроблення професійного стандарту, розробник до подання заявки інформує Міністерство економіки України (далі – Мінекономіки) про прийняте рішення щодо розроблення проєкту професійного стандарту за професією, що відсутня в ДК 003:2010.

6.1. Для окремих професій (видів занять) професійні стандарти можуть розроблятися за вже існуючими професіями, зазначеними в ДК 003:2010, або за новими професіями (видами занять), до яких зокрема, можуть бути додані (інтегровані) споріднені професії (види занять), близькі за змістом, характером, єдиним технологічним процесом.

Приклад:

Нова професія «Гірник на допоміжних роботах в шахтах», інтегрує зміст споріднених професій «Гірник підземний», «Гірник з ремонту гірничих виробок», «Стовбуровий», «Машиніст підземних установок» і яка має у складі професійні кваліфікації:

- Гірник на допоміжних роботах в шахтах з підтримки гірничих виробок, експлуатації, технічного обслуговування ГШО (3 кваліфікаційний розряд).

- Гірник на допоміжних роботах в шахтах з перекріплення, ремонту, погашення горизонтальних гірничих виробок (4 кваліфікаційний розряд).

- Гірник на допоміжних роботах в шахтах з підтримання та ремонту похилих гірничих виробок (5 кваліфікаційний розряд).

- *Гірник на допоміжних роботах в шахтах з підтримання та ремонту вертикальних гірничих виробок (6 кваліфікаційний розряд).*

Приклад:

Нова професія «Гірник з видобутку» має професійні кваліфікації:

- *«Машиніст гірничих виїмкових машин (очисний забій)»,*
- *«Технік з видобутку»,*
- *«Гірничий інженер».*

6.2. При розробленні проекту професійного стандарту за групою споріднених професій (видів занять) склад групи професій (видів занять) визначається:

А) близькістю видів трудової діяльності, пов'язаністю в технологічному процесі;

Приклад:

Професійний стандарт за групою професій у будівництві цивільних об'єктів:

- *Кошторисник (має 2 професійні кваліфікації – «Кошторисник», «Кошторисник-обліковець»);*
- *Технік-будівельник (має 1 професійну кваліфікацію «Технік-будівельник»);*
- *Муляр (має 3 професійні кваліфікації «Муляр», «Муляр-штукатур», «Муляр-пічник»).*

Б) приналежністю до одного класу/підкласу ДК 003:2010.

Приклад:

Професійний стандарт за групою професій класу «Ковалі ручного кування та інструментальники»:

- *Коваль ручного кування (має 1 професійну кваліфікацію «Коваль ручного кування»);*
- *Коваль-штампувальник (має 2 професійні кваліфікації – «Коваль-штампувальник», «Коваль-штампувальник на ротаційних машинах»);*
- *Точильник (має 2 професійні кваліфікації – «Точильник», «Полірувальник (механічне оброблення металів)»);*
- *Слюсар-інструментальник (має 1 професійну кваліфікацію «Слюсар-інструментальник»).*

6.3. У межах кожної професії (виду занять) може бути одна або декілька професійних кваліфікацій. Крім того, до кожної з професій (виду занять) у межах групи можуть бути додані (інтегровані) інші споріднені професії (види занять) або їхні частини (види робіт), близькі за змістом, характером, єдиним

технологічним процесом, наприклад, трудові функції з керування підймальними механізмами з підлоги або з керування електровізком.

6.4. Професії, зміст яких був інтегрований до іншої спорідненої професії (виду занять), можуть залишатися в ДК 003:2010.

6.5. Допускається утворення похідних або розширених назв професій (професійних назв робіт), використовуючи примітки 1, 2 Додатку В до ДК 003:2010.

6.6. Назви професій можуть бути розширені за потребою користувача термінами та словами, які уточнюють місце роботи, виконувані роботи, сферу діяльності за умови дотримання лаконічності їх викладення, якщо інше не передбачено в ДК 003:2010 чи відповідних нормативно-правових актах.

Приклад:

Від назви професії «Майстер виробничого навчання» можна утворити назву професії «Майстер виробничого навчання закладу (установи) соціального захисту» (код ДК 003:2010 – 3340).

7. При розробленні проекту професійного стандарту виконується аналіз діяльності за професією, який комбінує методологічні підходи, засновані на функціональному аналізі, аналізі робочого місця, кола завдань, робочих процесів та середовища тощо.

Під час аналізу, зокрема, визначаються:

мета діяльності за професією з подальшим розподілом її на трудові функції за логікою технологічного процесу та подальша деталізація кожної трудової функції в формі опису;

трудова дії, необхідні для виконання кожної трудової функції;

предмети та засоби праці.

Це дозволяє надалі стандартизувати оцінювання, присвоєння/підтвердження та гнучке використання на практиці повних та/або часткових професійних кваліфікацій.

8. До процесу аналізу можуть залучатися керівники підприємств, організацій, установ та їх профільних структурних підрозділів, досвідчені працівники відповідної професійної діяльності, працівники служб з персоналу підприємства, а також фахівці, які мають досвід практичного навчання за професійною кваліфікацією.

Для консультацій та експертних обговорень залучається широке коло заінтересованих сторін.

Перед початком розроблення професійного стандарту розробник може організувати для членів робочої групи навчання щодо порядку розроблення професійних стандартів, виконання аналізу трудової діяльності, підходів до опису структурних елементів професійного стандарту, інструментарію для

аналізу (приклади анкет для опитування, форм і таблиць для одержання необхідної інформації), формування проєкту професійного стандарту тощо.

9. Аналіз професійної діяльності виконується за наступними етапами:

1 етап. Робоча група збирає та узагальнює інформацію щодо:

положень нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів, які визначають вимоги до змісту професійної діяльності;

технологій виробництва, надання послуг;

трудова функцій, які виконують працівники за професією або за видами трудової діяльності. Слід відбирати типові трудові функції, які виконують працівники за професією, а не робочі (посадові) завдання та обов'язки, які мають суттєві відмінності на різних підприємствах;

знань, умінь та навичок, вимог до комунікації, відповідальності і автономії працівників, необхідних для набуття компетентностей та виконання трудових функцій;

переліку предметів та засобів праці, обладнання/устаткування, матеріалів та інструменту праці, що застосовуються в професійній діяльності;

вимог до працівників щодо мінімального рівня освіти, умов присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій (наявності попередніх (набутих) професійних кваліфікацій, необхідних для здобуття професійних кваліфікацій у межах даного професійного стандарту, досвіду роботи, наявності необхідних сертифікатів тощо).

2 етап. Робоча група формує перелік трудових функцій і трудових дій, що входять до них, з використанням інформації, отриманої на першому етапі цього аналізу. Таке формування переліку рекомендується проводити шляхом виділення/виокремлення трудових функцій і трудових дій за «причинно-наслідковою» логікою (зв'язком) відповідно до мети професійної діяльності. Тобто робоча група формує перелік трудових функцій, які відповідають на питання: «Що повинно бути зроблено для досягнення мети професійної діяльності?», перелік трудових дій для кожної трудової функції, які відповідають на питання: «Що повинно бути зроблено для досягнення результатів, передбачених трудовою функцією?».

Після проведеної роботи назви трудових функцій і назви трудових дій у складі кожної трудової функції вносяться до Таблиці 1.

Таблиця 1

Перелік трудових функцій і трудових дій, що входять до них

№	Трудові функції	Трудові дії
1		
2		

3 етап. З метою можливого внесення змін та уточнень до переліку трудових функцій і трудових дій, що входять до них, робоча група проводить опитування серед фахівців² за професією (видом занять) щодо визначення важливості кожної трудової функції, зазначеної в Таблиці 1.

Визначення важливості трудових функцій може проводитися за шкалою, наведеною в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала визначення важливості трудових функцій

Частота використання	Важливість трудової функції		
	не дуже важлива	важлива	дуже важлива
Орієнтовно раз на місяць або рідше	1	4	7
Орієнтовно раз на тиждень	2	5	8
Щоденно або майже щоденно	3	6	9

Опитування серед фахівців за професією (видом занять) рекомендується здійснювати шляхом анкетування, проведення фокус-груп тощо. Зразки анкет № 1 та № 2 наведено в Додатку 3 до Методичних рекомендацій.

Результати визначення важливості трудових функцій фахівці за професією (видом занять) зазначають у Таблиці 3.

Таблиця 3

Результати визначення важливості трудових функцій

№	Трудові функції	Важливість трудової функції (бал за шкалою в таблиці 2)
1		
2		
3		

Узагальнюючи результати, члени робочої групи розраховують середній бал за кожною трудовою функцією як середнє арифметичне за всіма балами фахівців, які беруть участь в опитуванні.

За потреби члени робочої групи визначають шляхом голосування «прохідний» бал шкали для визначення трудових функцій, які мають оцінку нижчу за «прохідний» бал та можуть бути виключеними з професійного стандарту або інтегрованими до інших трудових функцій.

Після цього робоча група формує остаточний варіант переліку трудових функцій шляхом їх можливого групування та послідовного розміщення за логікою технологічного процесу в Таблиці 4.

Мета групування трудових функцій – виділення їх у окремі групи за видами трудової діяльності для формування професійних кваліфікацій, зокрема часткових професійних кваліфікацій.

² Критерії відбору фахівців для участі в опитуванні визначає робоча група.

При групуванні трудових функцій рекомендується використовувати, зокрема такі способи:

лінійний – виокремлює різні стадії професійної діяльності та описує їх послідовність з орієнтацією на проміжні продукти/послуги, наприклад, «проектування – будівництво – дизайн приміщень», «відбиття гірничої маси – встановлення кріплення – навантаження гірничої маси»;

за методами й процесами – вирізняє процеси та/або методи, що застосовуються, наприклад, «керування лебідкою; керування конвеєром дистанційно; керування навантажувальним комплексом вручну», «експлуатація обладнання, ремонт обладнання»;

за характеристикою продукції/послуги та/або визначенням якості готової продукції/послуги – поділяє процес на окремі стадії за різними видами продуктів/послуг, наприклад, «виготовлення різних видів деталей», «виготовлення конструкцій згідно з критеріями», «виконання розрахунків відповідно до вимог нормативних документів».

Вибір способу групування трудових функцій залежить від виду трудової діяльності. Рішення щодо вибору способу групування рекомендується приймати більшістю голосів членів робочої групи.

4 етап. Робоча група визначає компетентності, необхідні для виконання відповідної трудової функції.

Члени робочої групи під час визначення компетентностей для трудових функцій дотримуються таких рекомендацій:

назва компетентності може відповідати назві трудової дії, також кілька трудових дій можуть забезпечуватися однією і тією ж компетентністю;

назва компетентності починається зі слова «здатність» і стверджувальних дієслів (розробляти, готувати, захищати, знімати, проводити тощо);

для визначення та формування компетентностей використовуються матеріали, отримані на першому етапі функціонального аналізу;

для визначення цифрових компетентностей використовується рекомендаційний Перелік цифрових компетентностей для професійних стандартів (Додаток 4) з урахуванням специфіки виконуваної роботи. За потреби також зазначаються компетентності у складі таких європейських рамок, як GreenComp, EntreComp.

Мають визначатися лише ті компетентності, за якими можливо оцінити здобувачів професійних кваліфікацій.

Визначені компетентності, необхідні для виконання трудових функцій, зазначаються в Таблиці 4.

Перелік трудових функцій та компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій

Умовне позначення трудової функції	Назва трудової функції	Компетентність	Умовне позначення компетентності
А	1 ТФ		А1
			А2
Б	2 ТФ		Б1
			Б2
			Б3

5 етап. Робоча група визначає результати навчання (знання, уміння/навички, комунікацію, відповідальність і автономію), необхідні для оволодіння відповідною компетентністю для виконання відповідної трудової функції із зазначенням їх у Таблиці 5.

Перелік знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії рекомендується визначати з урахуванням матеріалів, отриманих на першому етапі аналізу.

Перелік результатів навчання, необхідних для набуття компетентностей та виконання трудових функцій

Трудові функції (умовне позначення, назва)	Компетентності (умовне позначення, назва)	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація ³	Відповідальність і автономія ³
А.1 ТФ					
	Предмети та засоби праці (за потреби): - Обладнання, устаткування - Матеріали - Інструмент				
Б.2 ТФ	Трудові дії (за потреби):				
	Предмети та засоби праці (за потреби): - Обладнання, устаткування - Матеріали - Інструмент				
	Трудові дії (за потреби):				

³ Має бути щонайменше один запис на кожен трудову функцію.

6 етап. Робоча група визначає, у разі потреби, для кожної трудової функції перелік предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій і зазначає їх у Таблиці 5. Перелік предметів і засобів праці рекомендується визначати з урахуванням матеріалів, отриманих на першому етапі аналізу.

Для робітничих професій, перелік предметів і засобів праці може деталізуватися шляхом визначення обладнання, устаткування, матеріалів та інструменту.

Для професійних кваліфікацій не нижче 5-го рівня Національної рамки кваліфікацій (далі – НРК), у разі потреби, зазначається наявність цифрового робочого місця зі складовими (визначення цифрового робочого місця наведено в Глосарії Додатка 4).

Робота за етапами 5 та 6 може здійснюватися паралельно (одночасно).

7 етап. Робоча група проводить опитування фахівців за професією (видом занять) за допомогою анкети № 2.

Фахівці за професією (видом занять) можуть погодити/спростувати чи доповнити інформацію, підготовлену робочою групою щодо визначених результатів навчання (знання, уміння/навички, комунікацію, відповідальність і автономію), необхідних для оволодіння відповідною компетентністю та предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій.

8 етап. Після узагальнення результатів робоча група більшістю голосів схвалює остаточну редакцію переліку компетентностей, знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії, предметів і засобів праці, необхідних для виконання відповідної трудової функції.

У разі потреби робоча група уточнює кількість та назви професійних кваліфікацій, попередньо визначених у заявці.

Для цього з урахуванням даних Таблиць 4, 5 визначається перелік трудових функцій для кожної професійної кваліфікації та компетентностей у межах кожної трудової функції. Робоча група може спиратися на наявні кваліфікаційні розряди (категорії, групи кваліфікацій тощо) та, виходячи з потреб професійної діяльності, поєднувати їх, утворюючи таким чином у межах одного стандарту від однієї до декількох професійних кваліфікацій (повних/часткових). Уся інформація вноситься до рекомендованої Таблиці 6.

Таблиця 6

Розподіл трудових функцій у межах професійних кваліфікацій

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) у межах професійного стандарту		
	назва професійної кваліфікації 1	назва професійної кваліфікації 2	назва професійної кваліфікації N
	повна/часткова	повна/часткова	повна/часткова
A			

Б			
В			

Часткові професійні кваліфікації визначаються тільки в межах повної професійної кваліфікації. Професійний стандарт за рішенням робочої групи відповідно до здійсненого аналізу професійної діяльності може не містити виокремлених часткових професійних кваліфікацій.

10. Для розуміння вертикального та горизонтального розміщення професійних кваліфікацій на рівнях НРК робоча група визначає рівні повних/часткових професійних кваліфікацій шляхом зіставлення професійних кваліфікацій з рівнями НРК за допомогою рекомендованого механізму визначення рівня професійних кваліфікацій за НРК, наведеному в Додатку 5.

Отримані результати зіставлення вносяться до пункту 6 розділу II структури професійного стандарту (Додаток 2). Інформація щодо способу та результату зіставлення професійної (-их) кваліфікації (-ій) з рівнями НРК, складу залучених фахівців за професійною діяльністю (кількість експертів згідно з етапом 2 Додатку 5) зазначається в Пояснювальній записці про результати роботи з підготовки проекту професійного стандарту, рекомендовану форму якої наведено в Додатку 6.

11. Розробник оформляє проект професійного стандарту відповідно до наступних позицій:

текстовий файл у одному з форматів *.doc/*.docx/*.rtf;

шрифт Times New Roman, кегль 14, (можливо заповнення таблиць кегль 12);

поля (верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см);

одинарний міжрядковий інтервал;

без переносів слів.

12. Приклади проектів професійних стандартів наведені в Додатках 7 і 8.

13. Проект професійного стандарту схвалюється робочою групою і розміщується на вебсайті розробника для публічного громадського обговорення. Схвалення проекту професійного стандарту відображається в протоколі робочої групи перед поданням проекту на перевірку.

14. Публічне громадське обговорення проводиться відповідно до етапів, визначених пунктом 16 Порядку.

15. Після завершення, визначеного розробником терміну публічного громадського обговорення, яке триває не менше одного місяця, робоча група оформлює висловлені пропозиції/зауваження або коментарі заінтересованих суб'єктів (роботодавців, закладів освіти, центральних органів виконавчої влади тощо) до проекту професійного стандарту, відповідно до рекомендованої форми Довідки про результати публічного громадського обговорення проекту професійного стандарту (далі – Довідка) в Додатку 6.

Рішення щодо врахування/неврахування/зняття в процесі обговорення пропозицій/зауважень робоча група визначає за результатами обговорення. У

разі неврахування пропозиції/зауваження зазначається обґрунтування причин неврахування.

З метою врегулювання спірних позицій і розбіжностей представники робочої групи можуть проводити узгоджувальні наради, консультації, робочі зустрічі, у тому числі в електронному форматі, із суб'єктами надання пропозицій/зауваження до проєкту професійного стандарту задля прийняття остаточного рішення.

Результати узгодження пропозицій/зауважень фіксуються робочою групою в Довідці, рекомендовану форму якої наведено у Додатку 6.

Довідка оприлюднюється на офіційному вебсайті розробника, відповідно до визначеного розробником строку оприлюднення результатів публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту.

У разі внесення до проєкту професійного стандарту суттєвих змін розробник розміщує на своєму офіційному вебсайті оновлений проєкт професійного стандарту, відповідно до строку, визначеного робочою групою.

16. Проєкт професійного стандарту схвалюється протоколом робочої групи.

17. Розробник надсилає проєкт професійного стандарту на погодження до репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні.

У разі розроблення проєкту професійного стандарту галузевими радами з питань розроблення професійних стандартів, такий проєкт професійного стандарту на погодження до репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні не надсилається.

18. Розробник подає суб'єкту перевірки схвалений протоколом робочої групи проєкт професійного стандарту згідно з вимогами пунктів 5, 8, 20, 21 Порядку.

ІІІ. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТІВ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ, ЯКІ МІСТЯТЬ ІНФОРМАЦІЮ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

19. При прийнятті рішення про розроблення проєкту професійного стандарту, який буде містити інформацію з обмеженим доступом, розробник зазначає в заявці дані щодо інформації з обмеженим доступом.

20. Проєкти професійних стандартів, які містять інформацію з обмеженим доступом, розробляються згідно з вимогами Порядку.

21. Проєкти професійних стандартів, які містять інформацію з обмеженим доступом, не підлягають публічному громадському обговоренню. Рекомендується проведення обговорення проєкту професійного стандарту в експертному середовищі.

22. Про початок проведення перевірки проєктів професійних стандартів, які містять інформацію з обмеженим доступом, розробник повідомляє

Національному агентству кваліфікацій (далі – Агентство). Перевірка проводиться двома членами Агентства, які визначені ним, після отримання повідомлення від розробника про початок проведення перевірки з дотриманням вимог законодавства про інформацію з обмеженим доступом.

23. Для введення в дію професійного стандарту з обмеженим доступом Агентство розміщує в Реєстрі кваліфікацій реквізити професійного стандарту (назва, дата затвердження, найменування розробника, документ, яким затверджено професійний стандарт) з позначкою «Містить інформацію з обмеженим доступом».

24. Доступ до професійного стандарту, який містить інформацію з обмеженим доступом, здійснюється розробником відповідно до вимог законодавства про інформацію з обмеженим доступом.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ

Професійний стандарт	затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій (частина перша статті 4 ² Кодексу законів про працю України)
Розробники професійних стандартів	роботодавці, їх організації та об'єднання, органи державної влади, наукові установи, галузеві ради, громадські об'єднання, інші заінтересовані суб'єкти (частина друга статті 4 ² Кодексу законів про працю України)
Суб'єкти перевірки	інституції, які перевіряють проєкт професійного стандарту щодо дотримання вимог розроблення та затвердження професійних стандартів, визначених в установленому порядку (Методика розроблення професійних стандартів, затверджена наказом Міністерства соціальної політики України від 22.01.2018 р. № 74 «Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.02.2018 р. за № 165/31617)
Суб'єкт освітньої діяльності	фізична або юридична особа (заклад освіти, підприємство, установа, організація), що провадить освітню діяльність (пункт 27 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту»)
Професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація)	визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом (частина третя статті 4 ¹ Кодексу законів про працю України)

Часткова професійна кваліфікація	визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати частину трудових функцій, визначених відповідним професійним стандартом (частина четверта статті 4 ¹ Кодексу законів про працю України)
Кваліфікація	формальний результат процесу оцінювання та підтвердження, який отримується, коли компетентний орган визначає, що особа досягла результатів навчання відповідно до встановлених стандартів (ESCO)
Компетентність	динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (пункт 15 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту») доведена здатність застосовувати знання та вміння (пункт 3.1.6, ДСТУ ISO 9000:2007) Пояснення: у контексті розроблення професійних стандартів рекомендується застосовувати термін «компетентність» у наступному визначенні: <i>здатність особи провадити діяльність за професією, яка є результатом поєднання знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей</i>
Професія (вид занять)	сукупність близьких за трудовими функціями видів трудової діяльності, що можуть вимагати певної професійної та/або освітньої кваліфікації працівника (частина перша статті 4 ¹ Кодексу законів про працю України) сукупність робіт, основні завдання та обов'язки котрих характеризуються високим рівнем подібності (ISCO-08)

<i>Трудова діяльність</i>	<i>діяльність, сформована цілісним набором трудових функцій та необхідних для їх виконання компетентностей</i>
<i>Професійна діяльність</i>	<i>діяльність за професією – діяльність, що характеризується подібністю умов та вимог, змісту та компетентностей, необхідних для її виконання</i>
Робота (job)	набір завдань і обов’язків , які виконує одна особа, у тому числі для роботодавця або самозайнятості (ISCO-08)
<i>Обов’язки</i>	<i>обсяг роботи, сукупність справ, межі відповідальності та т. ін., що визначаються відповідними трудовими функціями, які виконуються в межах професійної діяльності</i>
Трудова функція	інтегрований, переважно автономний набір трудових дій, що визначається характерним для нього технологічним процесом та передбачає наявність певних компетентностей, необхідних для їх виконання (частина друга статті 4 ¹ Кодексу законів про працю України)
Трудова дія	завдання, що виконується працівником в межах реалізації окремої трудової функції (Методика розроблення професійних стандартів, затверджена наказом Міністерства соціальної політики України від 22.01.2018 р. № 74 «Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.02.2018 р. за № 165/31617)
Національна рамка кваліфікацій (НРК)	системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів (Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій») Пояснення: у контексті загальноєвропейського кваліфікаційного простору рекомендується застосовувати наступне визначення:

	<i>системний і структурований за результатами навчання ієрархічний опис кваліфікаційних рівнів, кожен з яких визначається відповідним набором дескрипторів</i>
Рівень НРК	структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю результатів навчання, які є характерними для кваліфікацій відповідного рівня (Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»)
Результати навчання	знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, що набуваються в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти (Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»)
<i>Дескриптор рамки кваліфікацій</i>	<i>сформульоване в термінах узагальнених результатів навчання твердження, що використовується для опису кваліфікаційного рівня Національної або інших рамок кваліфікацій</i>
Знання	осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні) (Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»)
Уміння/навички	здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію) (Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»)

Комунікація	<p>взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності</p> <p>(Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»)</p>
Відповідальність і автономія	<p>здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально</p> <p>(Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»);</p> <p>здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі й проблеми та відповідати за результати своєї діяльності</p> <p>(Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584 «Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти»)</p> <p>Пояснення: у контексті розроблення професійного стандарту рекомендується застосовувати додатково наступне визначення:</p> <p><i>здатність працівника застосовувати знання, уміння самостійно або під наглядом, або в складі команди/бригади/ланки й нести відповідальність за вчинену дію або за прийняте рішення; поряд з відповідальністю і автономією рекомендується зазначати вміння організовувати роботи чи навчання, а також рефлексію та здатність до саморозвитку</i></p>

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ

I. Назва професійного стандарту
II. Загальні відомості про професійний стандарт
1. Мета діяльності за професією
2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» (за потреби)
3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»
4. Узагальнена назва професії (за потреби)
5. Назви типових посад (за потреби)
6. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій
7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи
III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток
1. Здобуття професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій)
2. Професійний розвиток
1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій);
2) без присвоєння наступної професійної кваліфікації:
а) для вдосконалення (підтримання) професійної кваліфікації, у тому числі шляхом набуття нових/додаткових навичок/компетентностей;
б) для підтвердження наявної професійної кваліфікації.

IV. Аббревіатури, скорочення (за потреби)
V. Опис трудових функцій
<p>1. Трудові функції, компетентності, знання, уміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія.</p> <p>2. Для професійних кваліфікацій не нижче п'ятого рівня Національної рамки кваліфікацій зазначається цифрова (цифрові) компетентність (компетентності) за наявності відповідних рамок професійної цифрової компетентності.</p> <p>3. Трудові дії, предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) (за потреби).</p>
VI. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями (за потреби)
VII. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту
1. Повне найменування розробника професійного стандарту
2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт
3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту
4. Реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні про погодження проєкту професійного стандарту
VIII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру
IX. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту

ОПИС

СКЛАДОВИХ ЧАСТИН СТРУКТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ЗАПОВНЕННЯ

Для зручності відображення реквізитів професійного стандарту, зокрема назви професійного стандарту та відомостей щодо його розроблення, затвердження і реєстрації, пропонується розмістити цю інформацію на **титульному аркуші** професійного стандарту, при цьому відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту дублюються на титульний аркуш з розділу VII:

- назва професійного стандарту;
- назва професій – для професійного стандарту на групу професій;

- дата внесення професійного стандарту до Реєстру кваліфікацій (інформація вноситься Агентством після реєстрації професійного стандарту у Реєстрі кваліфікацій⁴);
- відомості про затвердження професійного стандарту:
  - повне найменування розробника професійного стандарту;
  - назва документа, яким було затверджено професійний стандарт, із зазначенням дати та номера (рішення (може оформлятися протоколом), наказ, розпорядження);
  - реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання під час підготовки проекту професійного стандарту вимог Порядку;
  - реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні щодо погодження проекту професійного стандарту – у разі, коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів;
  - зазначення нормативно-правових актів, які унормовують розроблення професійних стандартів.

Приклади титульних аркушів наведені в Додатках 7, 8.

I. Назва професійного стандарту
Зазначається назва професії або групи професій, на яку (які) розробляється професійний стандарт.
II. Загальні відомості про професійний стандарт
1. Мета діяльності за професією
Стисло зазначається ключова ознака діяльності за професією.
Приклад:
<ul style="list-style-type: none"> - для професії «Кухар» – «Приготування та відпуск страв, кулінарних виробів та напоїв.»; - для професії «Еколог» – «Забезпечення природоохоронної діяльності та збалансованого природокористування.»
2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» (за потреби)
Зазначаються секції, розділи, групи, класи виду (видів) економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності», де може застосовуватися діяльність за професією.

⁴ Розробник залишає в документі місце, яке має бути достатнім для внесення дати реєстрації на титульному аркуші і на останній сторінці професійного стандарту в розділі VIII.

Приклад: професія «Кухар»

Секція I	<i>Тимчасове розміщення й організація харчування</i>	Розділ 56	<i>Діяльність і забезпечення стравами і напоями</i>	Група 56.1	<i>Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування</i>
				Клас 56.10	<i>Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування</i>
				Група 56.2	<i>Постачання готових страв</i>
				Клас 56.21	<i>Постачання готових страв для подій</i>
				Група 56.3	<i>Обслуговування напоями</i>
				Група 56.30	<i>Обслуговування напоями</i>

Якщо професія/група професій є наскрізною та входить до складу декількох видів економічної діяльності, то перелік кодів КВЕД може не зазначатися.

Приклад: професія «Електрогазозварювальник»

Професія є загальнозживаною в господарській діяльності всіх галузей економіки, зазначених у КВЕД 009:2010.

3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»

Приклад:

*«Робітник на лісокультурних (лісогосподарських) роботах» 6141.
«Агроном» 2213.2.*

Розробникам треба розуміти можливу відмінність між професією та професійною назвою роботи. Професійна назва роботи може співпадати з назвою професії, а може бути складовою професії та співпадати з однією чи кількома трудовими функціями.

Приклад:

«Кухар» – професія, а «кухар дитячого харчування», «кухар судновий» – професійні назви роботи, які мають однаковий код ДК 003:2010.

Якщо професія нова, то назва обирається/визначається розробником. У цьому випадку розробник самостійно визначає приналежність професії до відповідних класифікаційних угруповань ДК 003:2010 і до подання заявки інформує Мінекономіки про прийняте рішення щодо розроблення проекту професійного

стандарту за професією, що відсутня в ДК 003:2010 з метою отримання пропозицій щодо можливих змін/уточнень до визначених класифікаційних угруповань ДК 003:2010.

При визначенні коду підкласу або групи професії треба мати на увазі, що коди повинні складати 4 (5) цифр.

4. Узагальнена назва професії (за потреби)

Зазначаються узагальнені назви професій або нові їхні назви, що виникають у процесі аналізу діяльності за професією/групою професій.

Приклад:

електромонтер, металург, будівельник, науковець, бариста, спічрайтер, вчитель тощо.

5. Назви типових посад (за потреби)

Зазначаються посади, які може обіймати особа за відповідною професією/ професійною кваліфікацією.

Приклад:

- *кухар 3 (4, 5) кваліфікаційного розряду, старший кухар, шеф-кухар тощо;*
- *еколог, еколог II категорії, еколог I категорії, провідний еколог;*
- *фахівець із соціальної роботи, старший фахівець із соціальної роботи, молодший фахівець із соціальної роботи;*
- *фахівець з навчання, фахівець з кадрового діловодства, фахівець з оплати праці, фахівець з адаптації персоналу.*

6. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій

Зазначаються професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації) (можуть зазначатися кваліфікаційний розряд, клас, категорія, група кваліфікації тощо), та її (їх) приналежність до рівнів НРК. Зазначаються часткові професійні кваліфікації, де це необхідно.

Приклад:

- *Гірник на підготовчих роботах у шахтах (5 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК;*
- *Гірник на підготовчих роботах у шахтах з експлуатації прохідницьких комбайнів (6 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК.*
- *Верстатник широкого профілю (2-3 кваліфікаційний розряд), 3 рівень НРК;*
- *Верстатник широкого профілю (4 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК;*
- *Верстатник широкого профілю (5-6 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК.*

<ul style="list-style-type: none"> - <i>Машиніст-обхідник з турбінного устаткування потужністю до 200 МВт (III-IV групи кваліфікації), 4 рівень НРК;</i> - <i>Машиніст-обхідник з турбінного устаткування потужністю понад 200 МВт (V-VI групи кваліфікації), 4 рівень НРК.</i>   - <i>Інженер з приймання локомотивів (вагонів), 7 рівень НРК;</i> - <i>Інженер з приймання локомотивів (вагонів) II категорія, 7 рівень НРК;</i> - <i>Інженер з приймання локомотивів (вагонів) I категорія, 7 рівень НРК;</i> - <i>Провідний інженер з приймання локомотивів (вагонів), 7 рівень НРК.</i>   - <i>Контролер енергонагляду, 3 рівень НРК;</i> - <i>Контролер енергонагляду з проведення контрольного огляду розрахункових засобів обліку електроенергії (часткова професійна кваліфікація), 2 рівень НРК.</i>
<p>7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи</p>
<ul style="list-style-type: none"> - <i>сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації⁵;</i> - <i>сертифікат про визнання професійної та/або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах);</i> - <i>диплом кваліфікованого робітника з додатком до диплома кваліфікованого робітника;</i> - <i>свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої⁶ кваліфікації з додатком до свідоцтва;</i> - <i>диплом молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) із записом про отриману професійну кваліфікацію;</i> - <i>диплом бакалавра/магістра (спеціаліста) із записом про отриману професійну кваліфікацію;</i> - <i>інші види документів, які підтверджують професійну (-і) та/або часткову (-і) професійну (-і) кваліфікацію (-і).</i>
<p>III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток</p>
<p>Професійні та/або часткові професійні кваліфікації присвоюються/присуджуються і визнаються (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах) у кваліфікаційних центрах, суб'єктами освітньої діяльності.</p>
<p>1. Здобуття професійної кваліфікації</p>
<p>Вказуються вимоги до:</p>

⁵ Сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації видається про повну та/або часткову професійну кваліфікацію.

⁶ Тотожно поняттю «професійна кваліфікація».

- умов присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій;
- мінімального рівня освіти (для робітничих професій – за потреби);
- галузі знань та/або спеціальності та/або спеціалізації для професій, що потребують вищої освіти (за потреби);
- стажу роботи (за потреби);
- інше (за потреби).

Приклад:

- *Робітничі професії*

Професія «Гірник на допоміжних роботах у шахтах»

<i>Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації</i>	<i>Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій</i>	
	<i>Кваліфікаційні центри</i>	<i>Суб'єкти освітньої діяльності</i>
<i>«Гірник на допоміжних роботах у шахтах з підтримання гірничих виробок, експлуатації, технічного обслуговування ГШО» (3-ій кваліфікаційний розряд)</i>	<i>наявні гірничі професійні кваліфікації та стаж роботи на підземних роботах не менше 1 року</i>	<i>первинна професійна підготовка, перепідготовка – без вимог до рівня освіти, стажу роботи</i>

Професія «Машиніст-обхідник з турбінного устаткування»

<i>Назва професійної кваліфікації</i>	<i>Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій</i>	
	<i>Кваліфікаційні центри</i>	<i>Суб'єкти освітньої діяльності</i>
<i>Машиніст-обхідник з турбінного устаткування потужністю до 200 МВт (III-IV групи кваліфікації)</i>	<i>стаж роботи за технологічно-суміжною професією на енергопідприємстві не менше 1 року; Професійна кваліфікація присвоюється відповідно до типу та виду обладнання, яке задіяне в діяльності за професією.</i>	
<i>Машиніст-обхідник з турбінного устаткування потужністю понад 200 МВт (V-VI групи кваліфікації)</i>		

Професія «Машиніст конвеєра»

<i>Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації</i>	<i>Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій</i>

	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
<i>Машиніст конвеєра</i>	<i>без вимог до рівня освіти, стажу роботи</i>	

- **Професія, що потребує вищої та фахової передвищої освіти**

Професія «Інженер з приймання локомотивів (вагонів)»

Назва професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
<i>«Інженер з приймання локомотивів (вагонів)»</i>	<i>не передбачено професійним стандартом</i>	<i>другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю «Залізничний транспорт», спеціалізація «Локомотивний транспорт», без вимог до стажу роботи</i>

Професія «Майстер виробничого навчання»

Назва професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
<i>«Майстер виробничого навчання»</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>фахова передвища освіта спеціальностей галузей знань, які не належать до галузі знань «Освіта/педагогіка»;</i> - <i>наявність робітничої професії.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра галузі знань «Освіта/педагогіка», спеціальність «Професійна освіта (за спеціалізацією)»;</i> <i>або</i> - <i>здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра інших галузей знань та професійної кваліфікації педагогічного працівника (психолого-педагогічна підготовка);</i> - <i>наявність робітничої професії.</i>

Професія «Рекламист»

Назва професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій

	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Рекламист»	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальностями 075 «Маркетинг», 073 «Менеджмент», галузі знань 06 «Журналістика» за спеціальністю 061 «Журналістика», без вимог до стажу роботи	
«Рекламист-копірайтер»	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальностями 075 «Маркетинг», 073 «Менеджмент» галузі знань 06 «Журналістика» за спеціальністю 061 «Журналістика», без вимог до стажу роботи	не передбачено професійним стандартом
«Рекламист-медіапланувальник»		
«Рекламист івент-менеджер»		

2. Професійний розвиток

Зміст цього розділу має відповідати визначенню поняття «підвищення кваліфікації» згідно з Законом України «Про освіту» (ст. 18, п. 6, 9): особа набуває нових та/або вдосконалює раніше набуті компетентності в межах діяльності за професією.

1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації

Зазначаються умови, за яких особа може отримати наступний/вищий рівень професійної кваліфікації (кваліфікаційний розряд, групу кваліфікації тощо), згідно з п. 6 «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій».

Зокрема, вказуються вимоги до стажу роботи за попереднім кваліфікаційним розрядом, групою кваліфікацій тощо (за потреби).

Приклад:

- *Робітничі професії*

Професія «Гірник на допоміжних роботах у шахтах»

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності

«Гірник на допоміжних роботах у шахтах з перекріплення, ремонту, погашення горизонтальних гірничих виробок» (4 кваліфікаційний розряд)	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Гірник на допоміжних роботах у шахтах з підтримання гірничих виробок, експлуатації, технічного обслуговування ГШО» (3-ій кваліфікаційний розряд) не менше ніж 1 рік
«Гірник на допоміжних роботах у шахтах з підтримання та ремонту похилих гірничих виробок» (5 кваліфікаційний розряд)	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Гірник на допоміжних роботах у шахтах з перекріплення, ремонту, погашення горизонтальних гірничих виробок» (4 кваліфікаційний розряд) не менше ніж 1 рік
«Гірник на допоміжних роботах в шахтах з підтримання та ремонту вертикальних гірничих виробок» (6 кваліфікаційний розряд)	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Гірник на допоміжних роботах у шахтах з підтримання та ремонту похилих гірничих виробок» (5 кваліфікаційний розряд) не менше ніж 6 місяців

Професія «Машиніст вагоноперекидача»

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Машиніст вагоноперекидача з керування та обслуговування обладнання (дистанційний режим)», 5 кваліфікаційний розряд	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Машиніст вагоноперекидача з керування та обслуговування обладнання (місцевий режим)» (2-4 кваліфікаційні розряди) не менше ніж 6 місяців або стаж роботи за професією «Вантажник» або професійною кваліфікацією «Вивантажувач на відвалах» (3-ій кваліфікаційний розряд) не менше ніж 1 рік	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Машиніст вагоноперекидача з керування та обслуговування обладнання (місцевий режим)» (2-4 кваліфікаційні розряди) не менше ніж 6 місяців

- **Професія, що потребує вищої та фахової передвищої освіти**

Професія «Інженер з приймання локомотивів (вагонів)»

Назва професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій

	<i>Кваліфікаційні центри</i>	<i>Суб'єкти освітньої діяльності</i>
<i>«Інженер з приймання локомотивів (вагонів), II категорія»</i>	<i>стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер з приймання локомотивів (вагонів)» не менше 1 року</i>	
<i>«Інженер з приймання локомотивів (вагонів), I категорія»</i>	<i>стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер з приймання локомотивів (вагонів), II категорія» не менше 2-х років</i>	
<i>«Провідний інженер з приймання локомотивів (вагонів)»</i>	<i>стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер з приймання локомотивів (вагонів), I категорія» не менше 2-х років</i>	

2) без присвоєння наступної професійної кваліфікації

Розділ враховує вимоги/умови професійного розвитку «по горизонталі» у межах набутої професійної кваліфікації, а також для вдосконалення (підтримання) підтвердження професійної кваліфікації.

Запроваджується:

- а) для вдосконалення (підтримання) професійної кваліфікації, у т.ч. шляхом набуття нових/додаткових навичок/компетентностей, зокрема шляхом проходження курсів цільового призначення, тренінгів, стажування на іншому підприємстві тощо;**

Зазначається визначеність чинним законодавством обов'язковості та періодичності підвищення кваліфікації. За потреби виробництва/технологічного процесу періодичність підвищення кваліфікації може бути зменшена, що зазначається в професійному стандарті.

Приклад:

- *Робітнича професія*

Професія «Слюсар-ремонтник»

Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше ніж 1 раз на 5 років з метою:

- *підтримання наявної професійної кваліфікації в межах професії;*
- *набуття компетентностей для виконання робіт з новими обладнанням, виробами, матеріалами, засобами механізації й автоматизації, у межах оновлених технологічних процесів, з дотриманням правил, нормативно-правових актів і вимог безпечної експлуатації обладнання та умов організації праці.*

<p>- Професія, що потребує вищої та фахової передвищої освіти Професія «Рекламист» Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше ніж 1 раз на 5 років з метою набуття нових/додаткових компетентностей для виконання робіт з новими обладнанням, виробами, матеріалами, засобами механізації й автоматизації, у межах оновлених технологічних процесів, з дотриманням правил, нормативно-правових актів і вимог безпечної експлуатації обладнання та умов організації праці.</p>
<p>б) для підтвердження наявної професійної кваліфікації, якщо такі вимоги передбачені законодавством і, без дотримання котрих, особа може втратити допуск до виконання трудових функцій у межах набутої раніше професійної кваліфікації.</p>
<p>Приклад: - Робітнича професія Професія «Майстер-підричник» Навчання не рідше одного разу на два роки за програмою, затвердженою керівником суб'єкта господарювання, з подальшим підтвердженням професійної кваліфікації.</p> <p>- Професія, що потребує вищої та фахової передвищої освіти Професійна кваліфікація «Оцінювач майна, майнових прав» Оцінювачі зобов'язані не рідше одного разу у два роки підвищувати кваліфікацію за програмою підвищення кваліфікації.</p> <p>Професія: «Агроном-інспектор» Аудитори із сертифікації (агрономи-інспектори) зобов'язані не рідше одного разу на три роки підвищувати свою кваліфікацію.</p>
<p>IV. Абревіатури, скорочення (за потреби)</p>
<p>Зазначаються абревіатури і скорочення, які використовуються у професійному стандарті.</p>
<p>V. Опис трудових функцій</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Трудові функції, компетентності, знання, уміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія. 2. Для професійних кваліфікацій не нижче п'ятого рівня Національної рамки кваліфікацій зазначається цифрова (цифрові) компетентність (компетентності) за наявності відповідних рамок професійної цифрової компетентності. 3. Трудові дії, предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) (за потреби).

Трудові функції (умовне позначення, назва)	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація ⁷	Відповідальність і автономія ⁷
Предмети та засоби праці (за потреби):					
<ul style="list-style-type: none"> - Обладнання, устаткування - Матеріали - Інструмент 					
Трудові дії (за потреби):					

Приклад заповнення таблиці в Додатках 7, 8.

VI. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями (за потреби)

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної (их) кваліфікації (ій)		
	назва професійної кваліфікації 1	назва професійної кваліфікації 2	назва професійної кваліфікації N
	повна/часткова	повна/часткова	повна/часткова

Приклад:

- *Робітнича професія*

Професія «Слюсар з ремонту рухомого складу»

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної (их) кваліфікації (ій) «Слюсар з ремонту рухомого складу»				
	2-го кваліфікаційного розряду	3-го кваліфікаційного розряду	4-го кваліфікаційного розряду	5-го кваліфікаційного розряду	6-го кваліфікаційного розряду
	повна	повна	повна	повна	повна
<i>A</i>	<i>A1-A5</i>	<i>A1-A5</i>	<i>A1-A5</i>	<i>A1-A5</i>	<i>A1-A5</i>

⁷ Має бути щонайменше один запис на кожен трудову функцію.

Б	<i>Б1-Б2</i>	<i>Б1-Б2</i>	<i>Б1-Б4</i>	<i>Б1-Б4</i>	<i>Б1-Б5</i>
В	<i>В1-В4</i>	<i>В1-В8</i>	<i>В1-В9</i>	<i>В1-В12</i>	<i>В1-В13</i>
Г	-	-	-	-	<i>Г1-Г3</i>
Д	<i>Д1-Д3</i>	<i>Д1-Д3</i>	<i>Д1-Д3</i>	<i>Д1-Д4</i>	<i>Д1-Д5</i>
Е	<i>Е1-Е6</i>	<i>Е1-Е6</i>	<i>Е1-Е6</i>	<i>Е1-Е6</i>	<i>Е1-Е6</i>
Є	<i>Є1-Є3</i>	<i>Є1-Є3</i>	<i>Є1-Є3</i>	<i>Є1-Є3</i>	<i>Є1-Є3</i>
Ж	<i>Ж1-Ж3</i>	<i>Ж1-Ж3</i>	<i>Ж1-Ж3</i>	<i>Ж1-Ж3</i>	<i>Ж1-Ж3</i>

Професія «Контролер енергонагляду»

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної (их) кваліфікації (ій) «Контролер енергонагляду»	
	Контролер енергонагляду	Контролер енергонагляду з проведення контрольного огляду розрахункових засобів обліку електроенергії контролер енергонагляду з проведення контрольного огляду розрахункових засобів обліку електроенергії
	повна	часткова
КЕ-1	<i>А1-А6</i>	<i>А1-А6</i>
КЕ-2	<i>Б1-Б4</i>	-
КЕ-3	<i>В1</i>	<i>В1</i>
НФ-1	<i>Г1</i>	<i>Г1</i>
НФ-2	<i>Д2</i>	<i>Д2</i>

VII. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту

1. Повне найменування розробника професійного стандарту

Зазначається найменування розробника та (за потреби) учасники робочої групи.

2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт (рішення (може оформлятися протоколом), наказ, розпорядження)

3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту

4. Реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні про погодження проєкту професійного стандарту, у разі коли розробниками не є галузеві ради з питань

розроблення професійних стандартів, щодо погодження проєкту професійного стандарту

VIII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру

IX. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту

АНКЕТИ ДЛЯ ОПИТУВАННЯ ФАХІВЦІВ ЗА ПРОФЕСІЮ (ВИДОМ ЗАНЯТЬ)

Анкета № 1. «Визначення трудових функцій»

Шановний колего!

Вас визначено фахівцем за професію (видом занять)

Вам запропоновано орієнтовний (попередній, базовий) перелік трудових функцій, сформований членами робочої групи, для означеного виду професії (виду занять).

Будь ласка, додайте до Переліку трудових функцій і трудових дій, що входять до них (Таблиця 1), трудові функції та трудові дії, які на Вашу думку, важливі та обов'язково необхідні для зазначеної професії (виду занять).

За допомогою «Шкали визначення важливості трудових функцій» (Таблиця 2) оцініть кожну трудову функцію за частотою її використання та важливістю. Результати зазначте в Таблиці 3.

Таблиця 1

Перелік трудових функцій і трудових дій, що входять до них

№	Трудові функції	Трудові дії
1		
2		

Таблиця 2

Шкала визначення важливості трудових функцій

Частота використання	Важливість трудової функції		
	не дуже важлива	важлива	дуже важлива
Орієнтовно раз на місяць або рідше	1	4	7
Орієнтовно раз на тиждень	2	5	8
Щоденно або майже щоденно	3	6	9

Результати визначення важливості трудових функцій

№	Трудові функції	Важливість трудової функції (бал за шкалою в таблиці 2)
1		
2		
3		

Дякуємо за роботу та професіоналізм!

Анкета № 2. «Визначення компетентностей, знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії, предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій»

Шановний колего!

За результатами опитування фахівців за професією (видом занять) за анкетою № 1 «Визначення трудових функцій», у якому Ви брали участь, робоча група сформулила перелік трудових функцій.

Просимо Вас, як фахівця за професією (видом занять) ознайомитися із запропонованою робочою групою інформацією щодо компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій (Таблиця 1), висловити свої пропозиції та зауваження, зазначити необхідні, з Вашого погляду компетентності працівника за кожною трудовою функцією професії (виду занять) для її успішного виконання.

Зазначте, необхідні для виконання кожної з визначених трудових функцій, знання, вміння/навички, комунікації, відповідальність і автономію, а також, за потреби, предмети та засоби праці.

Таблиця 1

Перелік компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій, результатів навчання, предметів та засобів праці

Трудові функції (умовне позначення, назва)	Компетентності (умовне позначення, назва)	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація ⁸	Відповідальність і автономія ⁸
А.1 ТФ					
	Предмети та засоби праці (за потреби): - Обладнання, устаткування - Матеріали - Інструмент				
Б.2 ТФ	Трудові дії (за потреби):				
	Предмети та засоби праці (за потреби): - Обладнання, устаткування - Матеріали - Інструмент				
	Трудові дії (за потреби):				

Дякуємо за роботу та професіоналізм!

⁸ Має бути щонайменше один запис на кожен трудову функцію.

Додаток 4 до Методичних рекомендацій
(етап 4 пункту 9 розділу II)

РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ЗАЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНДАРТІ

Перелік цифрових компетентностей для професійних стандартів (далі – Перелік) сформований з урахуванням Концепції розвитку цифрових компетентностей, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації», і має рекомендаційний характер.

Зазначені цифрові компетентності можна вибірково застосовувати при описі трудових функцій, що виконуються в межах професій.

Результати навчання (знання, уміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) для кожної з наданих у Переліку визначені згідно з 3-5 рівнів НРК.

Перелік цифрових компетентностей для професійних стандартів

Цифрова компетентність	Рівень НРК	Знання	Уміння/навички	Відповідальність і автономія	Комунікація
Здатність використовувати цифрове обладнання, системне та прикладне програмне забезпечення (застосунки, у т. ч. онлайн), мережу Інтернет для	3	види та функціонал мобільних та комп'ютерних пристроїв; професійні цифрові застосунки	ідентифікувати та використовувати комп'ютерні й мобільні пристрої для вирішення виробничих завдань	використовувати цифрове обладнання, системне та прикладне програмне забезпечення (застосунки, в т. ч. онлайн), мережу Інтернет з відповідними рекомендаціями там, де це потрібно	інформувати керівництво (відповідальних) про можливі порушення в роботі
	4				

вирішення виробничих завдань	5	користування – мережею Інтернет; види програмного забезпечення	змінювати налаштування застосунків; адмініструвати онлайн сервіси	використовувати цифрове обладнання, системне та прикладне програмне забезпечення (застосунки, в т. ч. онлайн), мережу Інтернет самостійно	
Здатність добирати та зберігати дані, інформацію, цифровий контент	3	способи зберігання даних, інформації та цифрового контенту	зберігати дані, інформацію та цифровий контент у структурованому середовищі	самостійно відповідати за збереження отриманих даних, інформації та цифрового контенту	інформувати керівництво (відповідальних) про можливі порушення в роботі
	4	способи пошуку, критичного оцінювання та перевірки даних, інформації та цифрового контенту	шукати, фільтрувати та перевіряти дані	самостійно шукати, фільтрувати та перевіряти дані, інформацію та цифровий контент і нести відповідальність за інформацію, яку зібрано	
	5	способи організації даних та структурованого середовища для їх зберігання	структурувати середовище для зберігання даних, інформації та цифрового контенту; адаптувати інформацію для більш простого пошуку та зберігання	самостійно або з відповідними рекомендаціями (там, де це потрібно) структурувати цифрове середовище та організувати дані, інформацію та цифровий контент	
Здатність інтерпретувати дані, інформацію, цифровий контент, отримані з	3	вхідні та вихідні дані для порівняння	аналізувати, інтерпретувати та оцінювати дані, інформацію та цифровий контент	самостійно інтерпретувати дані, інформацію, цифровий контент, отримані з прикладного програмного забезпечення і нести	передавати отримані дані, інформацію та цифровий контент

прикладного програмного забезпечення				відповідальність за якість інтерпретування	відповідальним особам
Здатність створювати та редагувати цифровий контент у форматах, відповідно до вимог	3	переваги і обмеження кожного формату для створення цифрового контенту	застосовувати відповідні формати для створення певного цифрового контенту	самостійно або з відповідними рекомендаціями (там, де це потрібно) застосовувати формати для створення цифрового контенту	інформувати керівництво (відповідальних) про можливі порушення при роботі з цифровим контентом
	4	основи авторського права	редагувати цифровий контент (за потреби)	самостійно редагувати цифровий контент та нести відповідальність за редагування	
	5	способи взаємодії форматів для створення цифрового контенту	інтегрувати цифровий контент у наявні масиви в межах виконання професійних завдань	самостійно оперувати новим цифровим контентом та інформацією з метою їх інтеграції в існуючі масиви контенту та відповідати за виконані дії	
Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної комунікації та співпраці	3	засоби цифрового зв'язку; мережевий етикет; порядок роботи із засобами цифрового зв'язку	застосовувати засоби цифрового зв'язку; поширювати дані та обмінюватись даними	самостійно або з відповідними рекомендаціями (там, де це потрібно) застосовувати засоби цифрового зв'язку	інформувати керівництво (відповідальних): - щодо планових комунікацій; - про можливі порушення в роботі засобів
	4	основи авторського права		самостійно застосовувати засоби цифрового зв'язку та відповідати за якість даних, які поширюються	

	5	правила посилання на першоджерела	обирати цифрові технології для взаємодії; діяти в ролі посередника	самостійно обирати засоби цифрового зв'язку, діяти як посередник для поширення й обміну даними, інформацією, цифровим контентом і відповідати за якість даних, які поширюються	цифрового зв'язку
Здатність захищати цифрові пристрої, цифровий контент та цифрову ідентичність	3-5	ризики та загрози в цифрових середовищах; вимоги захисту цифрових пристроїв, контенту та ідентичності; порядок дій при несанкціонованому втручанні; політики конфіденційності щодо використання персональних даних	відображати та використовувати цифрову ідентичність; дотримуватись визначених заходів кібергігієни, захисту та безпеки, у т. ч. розпізнавати неліцензійні застосунки; використовувати дані через декілька середовищ та послуг цифрових інструментів	самостійно відповідати за дотримання визначених вимог кібергігієни та кібербезпеки при користуванні цифровими пристроями	інформувати керівництво (відповідальних) : - щодо виявлених несанкціонованих втручань, - про можливі порушення в роботі цифрових пристроїв

ГЛОСАРІЙ ПЕРЕЛІКУ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Термін	Визначення
Дані	довільні відомості про навколишній світ отримані спостерігачем (людиною чи технічними засобами) та подані в формалізованому вигляді (символами, літерами, цифрами, графіками тощо), які можна перетворювати, зберігати чи передавати іншому спостерігачу у вигляді повідомлень
Засоби цифрового зв'язку	технічне (телекомунікаційне) обладнання, що використовується для організації зв'язку, приймання та передачі інформації
Інформаційна грамотність	уміння знаходити, аналізувати, використовувати інформацію
Інформація	повідомлення отримані користувачем, які визначаються певним рівнем новизни й раніше не були відомі одержувачу повідомлень
Комп'ютерна грамотність	розуміння поняття, термінології та операцій, що стосуються загального використання комп'ютера, необхідні для самостійної роботи з комп'ютером
Медіаграмотність	складова медіакультури, яка стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіа джерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують
Рамка цифрової компетентності	структурований документ (своєрідний стандарт цифрової компетентності працівника), який визначає сфери застосування, компоненти, їх дескриптори та рівні володіння по кожному компоненту цифрової компетентності
Структуроване середовище	середовище, де дані розміщені у полі фіксованого розміру в запису чи файлі, наприклад, реляційні бази даних та електронні таблиці
Функціональна грамотність	здатність індивіда розуміти та використовувати різні типи інформації з метою успішного функціонування в професійному просторі, а також рівень освіченості, що характеризується здатністю розв'язувати завдання на основі переважно прикладних знань
Цифрова грамотність	вміння використовувати цифрові технології, засоби зв'язку або мережі для пошуку, оцінювання, використання і створення інформації, здатність розуміти і використовувати інформацію, представлену на комп'ютері у різних форматах і отриману з різних джерел, виконувати завдання в цифровому середовищі
Цифрова ідентичність	інтернет-ідентичність людини, групи людей, організації та цифрове уявлення про набір їх унікальних якостей як мережевого суб'єкта

Термін	Визначення
Цифрова компетентність	динамічне поєднання знань, умінь, навичок, способів мислення, ставлень та цінностей щодо впевненого, критичного та відповідального використання цифрових технологій для власного розвитку, навчання, професійної діяльності, дозволяючи участь в суспільному житті, комунікації та співпраці в цифровому суспільстві
Цифрова комунікація	процес взаємодії осіб у цифровому середовищі з метою спілкування, обміну інформацією, організації спільної діяльності з використанням цифрових технологій. Існують різні способи зв'язку для організації цифрової комунікації: синхронний зв'язок (у реальному масштабі часу) та асинхронний зв'язок (неодночасний зв'язок, наприклад, за допомогою електронної пошти, форуму для надсилання повідомлень), з використанням режимів «один до одного», «один до багатьох» або «багато до багатьох»
Цифрове обладнання	сукупність апаратно і програмно сумісного обладнання, об'єднаного в єдину систему з метою виконання професійних завдань на робочому місці
Цифрове робоче місце	<p>1) робоче місце, облаштоване цифровим пристроєм з відповідним професійним програмним забезпеченням, за потреби, у сукупності з іншими цифровими професійними пристроями (як-от професійним цифровим обладнанням, застосунками тощо), що забезпечує постійний та безпечний доступ працівника до професійного цифрового середовища (професійних цифрових платформ, ресурсів, інформації, даних та сервісів) відповідної установи/підприємства/організації та уможливує належне виконання трудових функцій працівника, а також здійснення професійної комунікації та співпраці, професійного розвитку, вирішення проблем у безпечний та ефективний спосіб в умовах цифрової економіки/цифровізації економіки;</p> <p>2) віртуальне робоче місце, яке забезпечує працівника відповідними ІТ-інструментами, платформами та послугами, що дозволяє йому працювати та співпрацювати де завгодно, та в будь-який час, забезпечуючи безпеку відповідно до цілей, та оптимізуючи власний досвід роботи й продуктивність, відповідно до нових умов праці й появи нових форм зайнятості</p>
Цифрове середовище	інтегроване комунікаційне середовище, що включає набір цифрових інструментів і сервісів, використання яких надає можливість користувачам вирішувати життєві та професійні завдання. У системі DigComp термін «цифрове середовище» використовується як середовище для цифрових дій без зазначення конкретної технології чи конкретного засобу
Цифровий зв'язок	засіб комунікації між користувачами за допомогою цифрових технологій. Існують різні способи зв'язку: синхронний зв'язок (зв'язок у реальному часі, зокрема у вигляді Skype-конференції,

Термін	Визначення
	відеочату чи технології Bluetooth) та асинхронний зв'язок (передача повідомлень за допомогою електронної пошти, форуму для надсилання повідомлень, СМС-повідомлень) з використанням режимів «один до одного», «один до багатьох» або «багато до багатьох»
Цифровий контент	будь-яка інформація, що створюється, обробляється, зберігається і передається в формі цифрових даних у певних форматах (тексти, графіка, зображення, музика тощо) за допомогою цифрових пристроїв та технологій. Цифровий контент може містити об'єкт авторського права і/або суміжних прав і бути об'єктом цивільних відносин
Цифрові застосунки	комп'ютерна програма, що дає змогу вирішувати конкретні прикладні задачі користувача
Цифрові технології	синонім ІКТ; ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології) – використання комп'ютерів та іншого електронного обладнання для пошуку, зберігання та надсилання інформації
Цифрові інструменти та сервіси	як правило, містять Інтернет, інші цифрові мережі, комп'ютерні програми та пристрої, пошукові системи, цифровий контент та ресурси, які в сукупності використовуються для забезпечення комунікації та взаємодії між користувачами в цифровому середовищі
Цифрові ресурси	будь-які типи ресурсів, які можна передати та/або отримати доступ до них із застосуванням цифрових технологій. Зазвичай, цифрові ресурси – це сукупність цифрового контенту впорядкованого/ поданого в зручній формі для виконання завдань та досягнення цілей в усіх сферах життєдіяльності. До цифрових ресурсів, зокрема належать: електронні бази даних, архіви, урядові документи, економічні дані, енциклопедії, бібліографічні покажчики, електронні книги, цифрові колекції тез, доповідей, монографій, зображень, наукових досліджень, цифрові довідники, словники та путівники, цифрові освітні ресурси, а також мультимедійні та інтерактивні ресурси (цифрові симулятори, моделі, анімація, ігри, відеоресурси тощо). Цифрові ресурси можна визначити як матеріали, що були задумані та створені цифровим способом та/або шляхом перетворення аналогових матеріалів у цифровий формат
Цифрові технології	сукупність цифрових засобів, систем, пристроїв та операцій з ними, які генерують, зберігають, обробляють, передають та отримують дані в цифровій формі та забезпечують їх функціонування. До цифрових технологій, зокрема, належать соціальні медіа, мультимедіа, потокове відео, системи управління навчанням, цифрова музика, геолокація, е-комерція, безпілотні та мобільні технології. Згідно з (ВЕФ) до сучасних цифрових технологій також належать інтернет речей (ІОТ), роботизація, кіберсистеми, штучний інтелект, великі дані, безпаперові технології, біометричні технології, адитивні технології (3Д-друк), хмарні та туманні обчислення, біометричні технології, технології ідентифікації, блокчейн, квантові технології тощо.

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ РАМКОЮ КВАЛІФІКАЦІЙ

Визначення рівня професійних кваліфікацій за Національною рамкою кваліфікацій (далі – НРК) відбувається на основі експертного оцінювання шляхом зіставлення результатів навчання кожної професійної кваліфікації, визначеної професійним стандартом, із дескрипторами відповідних категорій результатів навчання в НРК.

Описаний нижче механізм також може бути використаний для професійних кваліфікацій, які присвоюються на основі професійного стандарту, розробленого згідно з Методикою розроблення професійних стандартів, затвердженою наказом Міністерства соціальної політики України від 22.01.2018 № 74 «Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.02.2018 за № 165/31617, у якій опис вимог до кваліфікації здійснюється через «професійні компетентності», «знання», «уміння/навички».

Для визначення рівнів НРК професійних кваліфікацій, які описані з використанням результатів навчання за двома категоріями – «знання», «уміння/навички», необхідно спочатку провести повний аналіз вимог до результатів навчання. За результатами аналізу вимоги до кваліфікацій повинні бути описані за всіма 4-ма категоріями результатів навчання в НРК – «знання», «уміння/навички», «комунікація», «відповідальність і автономія».

Етапи процесу:

1. Створення таблиці результатів навчання, які необхідно продемонструвати для присвоєння відповідної професійної кваліфікації, у виді, відповідному категоріям результатів навчання в НРК.
2. Вибір способу порівняння результатів навчання з дескрипторами відповідних категорій результатів навчання в НРК та порівняння результатів навчання з дескрипторами відповідних категорій результатів навчання НРК.
3. Формування висновку щодо рівня НРК, якому відповідає професійна кваліфікація.

Опис етапів.

Етап 1. Створення таблиці результатів навчання відбувається через:

- виділення із визначеного професійним стандартом переліку професійних компетентностей тих, які характеризують відповідальність і автономію в роботі, командні та лідерські навички, здатність брати участь в організації роботи чи навчання, а також спілкування, рефлексію та навчальну

компетентність; ці професійні компетентності заносяться в колонку таблиці, що відповідає категорії результатів навчання «відповідальність і автономія» (це завдання не є потрібним для професійних стандартів, які будуть розроблені за Методичними рекомендаціями щодо розроблення професійних стандартів);

- виділення із загального переліку умінь та навичок тих, що стосуються взаємодії осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності; ці результати навчання заносяться в колонку таблиці, що відповідає категорії результатів навчання в НРК «комунікація» (це завдання не є потрібним для професійних стандартів, за Методичними рекомендаціями щодо розроблення професійних стандартів).

Приклад таблиці результатів навчання в межах професійної кваліфікації

Таблиця 1

№	Трудова функція	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	ВіА
1	ТФ1	3-1.1	УН-1.1	К-1.1	ВА-1.1
		3-1.2	УН-1.2	К-1.2	ВА-1.2
		3-1.3	УН-1.3	К-1.3	
		3-1.4	УН-1.4		
			УН-1.5		
2	ТФ2	3-2.1	УН-2.1	К-2.1	ВА-2.1
		3-2.2	УН-2.2	К-2.2	
		3-2.3			
3	ТФ3	3-3.1	УН-3.1	К-3.1	ВА-3.1
		3-3.2	УН-3.2	К-3.2	
		3-3.3	УН-3.3		
		3-3.4	УН-3.4		
4	ТФ4	3-4.1	УН-4.1	К-4.1	ВА-4.1
		3-4.2	УН-4.2	К-4.2	ВА-4.2
		3-4.3	УН-4.3	К-4.3	
		3-4.4	УН-4.4		
			УН-4.5		
			УН-4.6		
5	ТФ5	3-5.1	УН-5.1	К-5.1	ВА-5.1
		3-5.2	УН-5.2	К-5.2	ВА-5.2
		3-5.3	УН-5.3	К-5.3	
		3-5.4	УН-5.4		
			УН-5.5		

Етап 2. На цьому етапі відбувається порівняння результатів навчання, що представлені у Таблиці 1, із результатами навчання, які містить НРК (відповідними категоріями результатів навчання в НРК). Це порівняння може бути реалізовано трьома способами:

1. «Зіставлення результатів навчання цілісно за кожною категорією результатів навчання в НРК» – результати навчання за кожною категорією результатів навчання в НРК (колонкою результатів навчання в Таблиці 1) розглядаються і зіставляються із відповідними категоріями результатів навчання в НРК цілісно;
2. «Виділення ключових результатів навчання» – за кожною категорією результатів навчання визначаються ключові для даної професійної кваліфікації результати навчання, які в подальшому зіставляються із відповідними категоріями результатів навчання в НРК цілісно;
3. «Зіставлення результатів навчання за кожною категорією результатів навчання в розрізі груп» – результати навчання поділяються на визначені групи.

За **першим способом** «Зіставлення результатів навчання цілісно за кожною категорією результатів навчання в НРК» експерти узагальнюють вимоги до професійної кваліфікації за кожною категорією результатів навчання («знання», «уміння/навички», «комунікація», «відповідальність і автономія») та зіставляють їх із відповідними категоріями результатів навчання в НРК. Оскільки кожне узагальнення містить елементи суб'єктивності, то рекомендується залучати до оцінювання декількох, принаймні трьох, експертів. Якщо за різними категоріями результатів навчання НРК професійна кваліфікація належить до різних рівнів, то рекомендується встановлення вагових коефіцієнтів для кожної категорії результатів навчання (сума коефіцієнтів повинна бути рівною 1).

Приклад 1: визначення рівня НРК професійної кваліфікації через зіставлення результатів навчання в межах професійної кваліфікації цілісно за кожною категорією результатів навчання.

Група експертів оцінює результати навчання за кожною із категорій результатів навчання окремо на основі цілісного оцінювання усіх результатів навчання відповідної колонки Таблиці 1. Нехай за результатами експертного оцінювання маємо:

результати навчання ЗНАННЯ рівень НРК - 5	результати навчання УМІННЯ/НАВИЧКИ рівень НРК - 4	результати навчання КОМУНІКАЦІЯ рівень НРК - 5	результати навчання ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І АВТОНОМІЯ рівень НРК - 4
--	--	---	--

Зводимо отримані оцінки рівня НРК за окремими категоріями результатів навчання в Таблицю 2 (перший рядок таблиці), за необхідності використовуємо вагові коефіцієнти (другий рядок таблиці) важливості окремих категорій результатів навчання для даного стандарту (також визначаються експертами).

Таблиця 2

	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Експертна оцінка рівня результатів навчання за категорією результатів навчання	5	4	5	4
Ваговий коефіцієнт категорії результатів навчання	0,25	0,45	0,1	0,2
Рівень кваліфікації	4			

Розрахунковий рівень кваліфікації (РР) цієї професійної кваліфікації визначено таким чином:

$$PP = 0,25 \times 5 + 0,45 \times 4 + 0,1 \times 5 + 0,2 \times 4 = 4,35$$

Заокруглення РР до найближчого цілого дає остаточний рівень НРК для цієї професійної кваліфікації – 4 (записуємо у третій рядок Таблиці 2).

Другий спосіб «Виділення ключових результатів навчання». Його особливість полягає в тому, що за кожною категорією результатів навчання узагальнюються не всі результати навчання, а лише ключові для цієї професійної кваліфікації. Цей спосіб доцільно використовувати у випадку, якщо кількість результатів навчання за окремою категорією результатів навчання в описі професійної кваліфікації є порівняно великою, і не всі вони мають приблизно однаковий вплив на забезпечення кваліфікаційних вимог. При цьому **необхідно забезпечити наявність принаймні одного ключового результату навчання за кожною категорією результатів навчання.**

Усі наступні кроки виконуються аналогічно до розглянутого вище.

Приклад 2: визначення рівня НРК професійної кваліфікації через виділення ключових результатів навчання

Таблиця 3

Етап	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	Ключовий результат			
Визначення ключових результатів навчання за кожною категорією результатів навчання	ТФ1	ТФ1	ТФ1	ТФ1
	<i>3-1.1</i>	<i>УН-1.1</i>	<i>К-1.1</i>	<i>ВА-1.1</i>
	<i>3-1.3</i>	<i>УН-1.2</i>	<i>К-1.2</i>	
	ТФ2	ТФ2	ТФ2	ТФ2
	<i>3-2.1</i>	<i>УН-2.1</i>	<i>К-2.2</i>	<i>ВА-2.1</i>
	ТФ3	ТФ3	ТФ3	ТФ3
<i>3-3.1</i>	<i>УН-3.1</i>	<i>К-3.1</i>	<i>ВА-3.1</i>	
<i>3-3.3</i>				

	ТФ4 3-4.2	ТФ4 УН-4.1 УН-4.4	ТФ4 К-4.1	ТФ4 ВА-4.2
	ТФ5 3-5.1	ТФ5 УН-5.1 УН-5.3 УН-5.4	ТФ5 К-5.1 К-5.2	ТФ5 ВА-5.1 ВА-5.2
Експертна оцінка рівня ключових результатів навчання за категорією результатів навчання	4	5	5	4
Ваговий коефіцієнт категорії результатів навчання	0,3	0,2	0,2	0,3
Рівень кваліфікації	4			

Розрахунковий рівень кваліфікації РР цієї професійної кваліфікації визначено таким чином:

$$PP = 0,3 \times 4 + 0,2 \times 5 + 0,2 \times 5 + 0,3 \times 4 = 4,4$$

Заокруглення РР до найближчого цілого дає остаточний рівень НРК для даної професійної кваліфікації – 4.

Третій спосіб – «Зіставлення результатів навчання ПС за кожною категорією результатів навчання в розрізі груп». Він передбачає формування в загальній сукупності результатів навчання окремих груп, основою для формування яких може бути, наприклад, відповідність одній або декільком трудовим функціям (частковій професійній кваліфікації). Надалі експерти визначають рівень НРК, що відповідає кожній групі результатів навчання. Рівень НРК професійної (повної) кваліфікації визначається максимальним рівнем НРК групи (часткової професійної кваліфікації). За аналогією до другого способу при формуванні груп необхідно забезпечити у кожній групі наявність принаймні одного результату навчання за кожною категорією результатів навчання.

Приклад 3: визначення рівня НРК професійної кваліфікації через формування груп на основі трудових функцій.

Нехай групи створено за наступним принципом:

група А – трудова функція 1;

група В – об'єднання трудових функцій 2, 3 і 5;

група С – трудова функція 4.

Експерти визначають рівні НРК, що відповідають у загальній сукупності результатам навчання окремих груп. При цьому також можна використовувати коефіцієнти ваги.

Таблиця 4

№	Трудова функція	Результати навчання				Рівень НРК за групою
		Знання	Уміння/ навички	Комунікація	ВіА	
А	ТФ1	3-1.1	УН-1.1	К-1.1	ВА-1.1	4*0,2+ 3*0,6+ 3*0,1+ 4*0,1= 3,3
		3-1.2	УН-1.2	К-1.2	ВА-1.2	
		3-1.3	УН-1.3	К-1.3		
		3-1.4	УН-1.4			
			УН-1.5			
	Рівень НРК за категоріями результатів навчання групи	4	3	3	4	3
	Ваговий коефіцієнт (за необхідності)	0,2	0,6	0,1	0,1	
В	В =ТФ2 +ТФ3 +ТФ5	3-2.1	УН-2.1	К-2.1	ВА-2.1	3*0,2+ 3*0,6+ 3*0,01+ 3*0,19 = 3,0
		3-2.2	УН-2.2	К-2.2		
		3-2.3				
		3-3.1	УН-3.1	К-3.1	ВА-3.1	
		3-3.2	УН-3.2	К-3.2		
		3-3.3	УН-3.3			
		3-3.4	УН-3.4			
		3-5.1	УН-5.1	К-5.1	ВА-5.1	
		3-5.2	УН-5.2	К-5.2	ВА-5.2	
		3-5.3	УН-5.3	К-5.3		
		3-5.4	УН-5.4			
			УН-5.5			
			Рівень НРК за категоріями результатів навчання групи	3	3	
	Ваговий коефіцієнт (за необхідності)	0,2	0,6	0,01	0,19	
С	ТФ4	3-4.1	УН-4.1	К-4.1	ВА-4.1	3*0,2+ 4*0,4+ 2*0,1+ 4*0,3 = 3,6
		3-4.2	УН-4.2	К-4.2	ВА-4.2	
		3-4.3	УН-4.3	К-4.3		
		3-4.4	УН-4.4			
			УН-4.5			
			УН-4.6			
			Рівень НРК за категоріями результатів навчання групи	3	4	

Ваговий коефіцієнт (за необхідності)	0,2	0,4	0,1	0,3	
Рівень НРК для професійної (повної) кваліфікації					4

Перевагою зазначеного підходу є те, що об'єднані групи результатів навчання можуть відповідати частковим професійним кваліфікаціям, і тоді ми автоматично маємо не тільки рівень НРК професійної (повної) кваліфікації, але й усіх (у наведеному прикладі трьох) часткових.

Етап 3 передбачає прийняття **остаточного рішення** щодо рівня НРК, якому відповідає кваліфікація, із висновками щодо рівня НРК часткових професійних кваліфікацій (за потреби). При цьому важливо врахувати вже визначені рівні НРК подібних (близьких за складністю виконуваних функцій) кваліфікацій в Україні, а також (за наявності відповідної інформації) аналогічних професійних кваліфікацій за кордоном. Наприклад, якщо розрахунковий рівень кваліфікації є 3, 4 (тобто рекомендований на основі експертного оцінювання рівень становитиме 3), а відомі аналогічні за складністю виконуваних функцій професійні кваліфікації в Україні та за кордоном віднесені до рівня 4, то доцільно прийняти остаточне рішення по такій кваліфікації – четвертий рівень НРК.

ОФОРМЛЕННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ ТА ДОВІДКИ**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА****про результати роботи з підготовки проєкту професійного стандарту**

(назва професійного стандарту)

Розробник _____

(найменування розробника професійного стандарту)

Блок пояснювальної записки	Зміст блоку
Заявка	<ul style="list-style-type: none"> - Підстави для прийняття рішення про доцільність розроблення ПС (1-2 речення) - Дата реєстрації і номер заявки
Створення робочої групи	<ul style="list-style-type: none"> - Розпорядчий документ, яким створено робочу групу - Склад робочої групи – найменування організацій (із зазначенням місця знаходження), посади членів робочої групи
Проведення робочих зустрічей	<ul style="list-style-type: none"> - Формалізація зустрічей щодо визначення трудових функцій, компетентностей тощо - Фіксування рішень в протоколах
Залучення фахівців з професійної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - Кількість опитаних фахівців, їх посади, назви підприємств, територіальне розміщення - Форми/формати опитування (анкети, фокус-групи тощо) - Результати співставлення професійних кваліфікацій з рівнями НРК (зазначаються спосіб і результат співставлення, кількість експертів залучених до визначення рівнів НРК (можуть бути зі складу робочої групи), та їх посади)
Публічне громадське обговорення	<ul style="list-style-type: none"> - Дата початку, посилання на вебсайт або скріншот сторінки з повідомленням про початок публічних громадських обговорень - Тривалість публічних громадських обговорень; зокрема зазначається продовження терміну публічного громадського обговорення на підставі

	внесення суттєвих змін до проєкту професійного стандарту тощо - Посилання на вебсайт розробника або скріншот сторінки з повідомленням про оприлюднення результатів публічного громадського обговорення із зазначенням поданих пропозицій/зауважень, відомостей щодо їх урахування та обґрунтування причин неврахування
Результати публічного громадського обговорення	- Довідка про результати публічного громадського обговорення
Схвалення проєкту професійного стандарту	- Зазначаються реквізити протоколу робочої групи, яким схвалено проєкт професійного стандарту

ДОВІДКА

про результати публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту

м. _____

дата _____

Суб'єкт перевірки _____

Розробником _____

відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 (далі – Порядок), завершено процес публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано/ не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		

Відповідно до п. 21 Порядку розробник направляє Довідку про результати публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту.

Розробник

Підпис

ПРИКЛАД ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ**Проект****Професійний стандарт
СТРОПАЛЬНИК***(дата внесення до Реєстру кваліфікацій)***ЗАТВЕРДЖЕНО**

Розробником _____

(найменування розробника, рішення (може оформлюватися протоколом), наказ, розпорядження, яким затверджено професійний стандарт)

Професійний стандарт розроблено та затверджено згідно з вимогами статті 4² Кодексу законів про працю України на підставі:

- висновку суб'єкта перевірки (СПО роботодавців/ Національного агентства кваліфікацій) від _____ про дотримання під час підготовки проекту професійного стандарту вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373
- висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні від _____ щодо погодження проекту професійного стандарту (у разі коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів)

I. Назва професійного стандарту

Стропальник.

II. Загальні відомості про професійний стандарт

1. Мета діяльності за професією

Виконання робіт зі стропування (обв'язка, зачіплювання) вантажів у процесі виконання вантажно-розвантажувальних робіт із застосуванням вантажопідіймальних кранів, машин, мобільних підйомників.

2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»

Секція В	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Розділ 05	Видобуток кам'яного та бурого вугілля	Група 05.1	Добування кам'яного вугілля
				Клас 05.10	Добування кам'яного вугілля
Секція С	Переробна промисловість	Розділ 24	Металургійне виробництво	Група 24.1	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів
				Клас 24.10	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів
				Група 24.2	Виробництво труб, порожнистих профілів і фітінгів зі сталі
				Клас 24.20	Виробництво труб, порожнистих профілів і фітінгів зі сталі
Секція Д	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Розділ 35	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Група 35.1	Виробництво, передача та розподілення електроенергії
				Клас 35.11	Виробництво електроенергії
				Група 35.1	Виробництво, передача та розподілення електроенергії
				Клас 35.12	Передача електроенергії
				Група 35.1	Виробництво, передача та розподілення електроенергії

				Клас 35.13	Розподілення електроенергії
--	--	--	--	-------------------	-----------------------------

3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»

Стропальник 7215.

4. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій

Стропальник I рівня професійної кваліфікації (2-4 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК.

Стропальник II рівня професійної кваліфікації (5 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК.

Стропальник III рівня професійної кваліфікації (6 кваліфікаційний розряд), 4 рівень НРК.

5. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи

- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної або часткової професійної кваліфікації;

- сертифікат про визнання професійної або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах);

- диплом кваліфікованого робітника за професією «Стропальник» з додатком до диплома кваліфікованого робітника;

- свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за професією «Стропальник» з додатком до свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації;

- інші документи, що підтверджують професійну та/або часткову професійну кваліфікацію.

III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток

1. Здобуття професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Стропальник I рівня професійної	наявна робітнича професія, стаж роботи на виробництві не менше 1 року	первинна професійна підготовка, перепідготовка – без вимог до рівня освіти, стажу роботи

кваліфікації» (2-4 кваліфікаційні розряди)		
--	--	--

2. Професійний розвиток

1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Стропальник II рівня професійної кваліфікації» (5 кваліфікаційний розряд)	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Стропальник I рівня професійної кваліфікації» (2-4 кваліфікаційні розряди) не менше 1 року	
«Стропальник III рівня професійної кваліфікації» (6 кваліфікаційний розряд)	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Стропальник II рівня професійної кваліфікації» (5 кваліфікаційний розряд) не менше 6 місяців	

2) без присвоєння наступної професійної кваліфікації

а) підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше ніж одного разу на п'ять років з метою:

- підтримання наявної професійної кваліфікації в межах професії;
- набуття компетентностей для виконання робіт з новими обладнанням, виробами, матеріалами, засобами механізації й автоматизації, у межах оновлених технологічних процесів, з дотриманням правил, нормативно-правових актів і вимог безпечної експлуатації обладнання та умов організації праці.

IV. Абревіатури, скорочення

ЗІЗ	Засоби індивідуального захисту
ПОР	План організації робіт
ПВР	Проект виконання робіт
ТДВ	Тривалодіючий відступ
ПЛЕ	Повітряні лінії електропередачі
Інструкція 1	Інструкція з охорони праці для стропальників
Правила 1	Правила стропування, підймання і переміщення вантажу

V. Опис трудових функцій

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>СТР-1 Приймання і здавання зміни. Підготовка до виконання робіт</p>	<p>A1. Здатність надавати інформацію про виконані роботи, про роботи, які необхідно передати по зміні, про особливі умови виконання робіт (при наявності)</p>	<p>A1.1. Встановлений порядок приймання і здавання зміни A1.2. Перелік робіт, які виконуються під безпосереднім керівництвом працівника, відповідального за безпечне проведення робіт вантажопідіймальними кранами і машинами A1.3. Правила 1 A1.4. Знакову сигналізацію та встановлений на підприємстві порядок обміну сигналами з машиністом вантажопідіймальної машини A1.5. Порядок та габарити складування вантажу A1.6. Заходи безпеки при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт A1.7. Призначення, будову, принцип роботи, вантажопідйомність вантажозахоплювальних</p>	<p>A1.1. Користуватися нормативно-технічними документами A1.2. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари</p>	<p>A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку</p>	<p>A1.1. Перевіряти відповідність записів вимогам щодо ведення документації A1.2. Проводити цільовий інструктаж (при призначенні старшим). A1.3. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари</p>

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		<p>пристроїв, що застосовуються</p> <p>A1.8. Потрібну довжину стропів</p> <p>A1.9. Граничні та допустимі норми навантаження крана та стропів</p> <p>A1.10. Несправності, ознаки і норми бракування знімних вантажозахоплювальних пристроїв і тари, елементів гакових підвісок</p> <p>A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів</p> <p>A1.12. Документ, що регламентує вагу вантажів</p> <p>A1.13. Технологічні карти з вантажно-розвантажувальних робіт та складування вантажів вантажопідіймальними кранами і машинами</p> <p>A1.14. ПОР або ПВР</p> <p>A1.15. Заходи при експлуатації кранів з ТДВ від Правил 1 у частині, що</p>			

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		стосується стропальних робіт A1.16. Інструкція 1 A1.17. Положення про особливі умови виконання робіт			
	A2. Здатність розуміти зміст та положення технологічних карт та проектів виконання вантажно-розвантажувальних робіт, схем стропування	A1.3. Правила стропування, підймання і переміщення вантажу A1.5. Порядок та габарити складування вантажу A1.7. Призначення, будову, принцип роботи, термін експлуатації, вантажопідйомність вантажозахоплювальних пристроїв, що застосовуються A1.9. Граничні та допустимі норми навантаження крана та стропів A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів A1.13. Технологічні карти з вантажно-розвантажувальних робіт та складування вантажів	A2.1. Читати технічні схеми та креслення A2.2. Підбирати вантажозахоплювальні пристрої, відповідно до маси і характеру вантажу A2.3. Визначати масу та центр ваги вантажу A2.4. Визначати потрібну довжину стропів для переміщення вантажів A2.5. Оцінювати фактичний кут між гілками знімного вантажозахоплювального пристрою A2.6. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для	A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку	A2.1. Підбирати вантажозахоплювальні пристрої, відповідно до маси і характеру вантажу A2.2. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для установаження та складування вантажу

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		вантажопідіймальними кранами і машинами A1.14. ПОР або ПВР	установлення та складування вантажу		
	A3. Здатність виконувати огляд місця роботи, стану залізничної колії, на якій належить працювати залізничному крану, перевіряти габарити місць складування вантажу, наявність огорожі, проходів та зазорів між підймальним пристроєм та виступаючими частинами будівель, штабелів, вантажу, оцінювати віддаленість зони роботи крана від лінії електромереж	A1.5. Порядок та габарити складування вантажу A1.6. Заходи безпеки при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт A1.7. Призначення, будову, принцип роботи, термін експлуатації, вантажопідйомність вантажозахоплювальних пристроїв, що застосовуються A1.8. Потрібну довжину стропів A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів A1.12. Документ, що регламентує вагу вантажів A1.13. Технологічні карти з вантажно-розвантажувальних робіт та складування вантажів вантажопідіймальними кранами і машинами A1.14. ПОР або ПВР	A2.1. Читати технічні схеми та креслення A2.3. Визначати вагу та центр ваги вантажу A2.6. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для установлення та складування вантажу A3.1. Перевіряти кріплення вантажу та окремих деталей на вантажі A3.2. Перевіряти (візуально) справність залізничної колії, на якій належить працювати залізничному крану A3.3. Підготувати (очищати) майданчики для складування вантажів	A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку	A2.2. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для установлення та складування вантажу A3.1. Перевіряти кріплення вантажу та окремих деталей на вантажі A3.2. Перевіряти (візуально) справність залізничної колії, на якій належить працювати залізничному крану A3.3. Визначати мінімально допустимі відстані до токоведучих частин, що знаходяться під напругою під час

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		<p>A3.1. Вимоги до місць (майданчиків), призначених для складування вантажів</p> <p>A3.2. Мінімально допустимі відстані до токоведучих частин, що знаходяться під напругою</p>			роботи вантажопідіймального механізму
	<p>A4. Здатність визначати стан та придатність до виконання робіт вантажу, гакової підвіски крана, вантажозачіплювальних пристроїв, допоміжних інвентарних пристосувань, тари</p>	<p>A4.1. Вагові категорії та групи вантажів</p> <p>A1.3. Правила стропування, підймання і переміщення вантажу</p> <p>A1.5. Порядок та габарити складування вантажу</p> <p>A1.6. Заходи безпеки при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт</p> <p>A1.7. Призначення, будову, принцип роботи, термін експлуатації, вантажопідйомність вантажозахоплювальних пристроїв, що застосовуються</p> <p>A1.8. Потрібну довжину стропів</p> <p>A1.9. Граничні та допустимі норми</p>	<p>A1.2. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари</p>	<p>A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт</p> <p>A1.2. Користуватися засобами зв'язку</p>	<p>A1.3. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари</p>

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		<p>навантаження крана та стропів</p> <p>A1.10. Ознаки і норми бракування знімних вантажозахоплювальних пристроїв і тари, елементів гакових підвісок</p> <p>A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів</p> <p>A1.12. Документ, що регламентує вагу вантажів</p> <p>A1.13. Технологічні карти з вантажно-розвантажувальних робіт та складування вантажів вантажопідіймальними кранами і машинами</p> <p>A1.14. ПОР або ПВР</p>			
	<p>A5. Здатність проводити огляд ЗІЗ для виявлення придатності та на наявність пошкоджень, зносу, забруднень та дефектів</p>	<p>A5.1. Вимоги до засобів індивідуального захисту та порядок їх підготовки та перевірки</p> <p>A5.2. Ознаки пошкоджень, зносу ЗІЗ</p> <p>A5.3. Послідовність дій у разі виявлення непридатних до використання ЗІЗ</p>	<p>A5.1. Визначити наявність пошкоджень, зносу, забруднень та дефектів ЗІЗ</p>	<p>A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт</p> <p>A1.2. Користуватися засобами зв'язку</p>	<p>A5.1. Визначити придатність ЗІЗ, несправності і пошкодження</p>

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		A1.16. Інструкція 1			
A6. Здатність підбирати стропи відповідно до маси, розмірів та виду вантажу	A1.3. Правила 1 A1.7. Призначення, будову, принцип роботи, термін експлуатації, вантажопідйомність вантажозахоплювальних пристроїв, що застосовуються A1.8. Потрібну довжину стропів A1.9. Граничні та допустимі норми навантаження крана та стропів A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів A1.12. Документ, що регламентує вагу вантажів A4.1. Вагові категорії та групи вантажів A6.1. Терміни експлуатації стропів A6.2. Ознаки пошкоджень та зносу стропів, критерії відбракування A6.3. Методи і строки випробування стропів	A1.1. Користуватися нормативними документами A1.2. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари A2.3. Визначати вагу та центр ваги вантажу A6.1. Вибирати необхідні стропи відповідно до маси, розміру та виду вантажу A6.2. Відбраковувати стропи A2.6. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для устанавлення та складування вантажу	A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку	A1.3. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари A6.1. Відбраковувати стропи A2.2. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для устанавлення та складування вантажу	

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	<p>A7. Здатність визначати стан, характер, масу та центр ваги вантажу, найбільш зручні місця стропування вантажу</p>	<p>A1.3. Правила 1 A1.8. Потрібну довжину стропів A1.9. Граничні та допустимі норми навантаження крана та стропів A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів A1.12. Документ, що регламентує вагу вантажів A4.1. Вагові категорії та групи вантажів A7.1. Норми заповнення тари сипучими, рідкими і дрібноштучними вантажами A7.2. Місця стропування типових виробів</p>	<p>A2.1. Читати технічні схеми та креслення A2.3. Визначати вагу та центр ваги вантажу A2.5. Оцінювати фактичний кут між гілками знімного вантажозахоплювального пристрою</p>	<p>A1.1. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку</p>	<p>A1.3. Визначати придатність, несправності і бракувальні ознаки підвіски гака, стропів інших вантажозахоплювальних пристроїв і тари A2.2. Оцінювати відповідність характеру та габаритам вантажу місця для установлення та складування вантажу</p>
	<p>A8. Здатність аналізувати можливості безпечного ведення робіт</p>	<p>A1.3. Правила 1 A1.5. Порядок та габарити складування вантажу A1.6. Заходи безпеки при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт A8.1. Вимоги безпеки при навантаженні</p>	<p>A1.1. Користуватися нормативними документами A2.1. Читати технічні схеми та креслення A8.1. Дотримуватись положень технологічних карт та проєктів</p>	<p>A1.4. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку</p>	<p>A8.1. Оцінювати безпечність виконання робіт A8.2. Виявляти і виконувати дії по запобіганню причини порушень технологічних процесів</p>

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		<p>розвантаженні рухомого транспорту</p> <p>A8.2. Вимоги безпеки при підйманні і переміщенні вантажів декількома кранами</p> <p>A8.3. Вимоги безпеки при підйманні і переміщенні довгомірних вантажів</p> <p>A8.4. Вимоги безпеки при установці і роботі крана стрілового типу поблизу ПЛЕ</p> <p>A8.5. Вимоги безпеки при установці і роботі стрілового самохідного крана на краю котлованів, каналів, укосів</p> <p>A8.6. Несправності вантажопідіймальних кранів, при виявленні яких роботи краном повинні бути припинені</p> <p>A8.7. Фактори, що впливають на вантажопідіймальну силу електромагніту</p> <p>A8.8. Фактори, за наявності яких роботи краном на</p>	<p>виконання вантажно-розвантажувальних робіт, схем стропування</p>		

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		<p>відкритому повітрі повинні бути припинені</p> <p>A8.9. Вимоги безпеки в зоні дії магнітних і грейферних кранів</p> <p>A8.10. Заходи безпеки при стропуванні, підйманні, переміщенні, опусканні і складуванні вантажів кранами</p> <p>A1.13. Технологічні карти з вантажно-розвантажувальних робіт та складування вантажів вантажопідіймальними кранами і машинами</p> <p>A1.14. ПОР або ПВР</p> <p>A1.15. Заходи при експлуатації кранів з ТДВ від Правил в частині, що стосується стропальних робіт</p> <p>A1.16. Інструкція 1</p>			
	A9. Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної	<p>A.9.1. Засоби цифрового зв'язку</p> <p>A.9.2. Порядок роботи із засобами цифрового зв'язку</p>	A.9.1. Застосовувати засоби цифрового зв'язку	A1.4. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт	A.9.1. Самостійно застосовувати засоби цифрового зв'язку та відповідати за якість виконання робіт

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	комунікації та співпраці				даних, які поширюються
	<p>Предмети та засоби праці Піддони, вантажна тара, тара для рідких вантажів, тара для сипучих вантажів, діжки, бідони, ящики, бутилі, цистерни, ковші, балони, посудини, контейнери, деталі машин, механізмів, обладнання, що має вантажні кріплення, електрообладнання, кабельні барабани, бухти кабельної продукції, дроту, конструктивні частини споруд та конструкцій; інші габаритні і негабаритні вантажі засоби індивідуального захисту, засоби колективного захисту, талі, лебідки, кран-балки, вантажопідіймальні крани, мостові крани, самохідні крани, транспортери, грейфери, вантажні автомобілі, причепи, залізничні вантажні вагони, платформи, вагонетки, вантажозахоплювальні пристрої, рулетки, штангенциркуль, засоби зв'язку, ломи, засоби для кантування, електромагніт, канати, ланцюги, стропи</p>				
СТР-2 Закінчення робіт	...	...	...	...	...
СТР-3 Виконання стропальних робіт	С1. Здатність взаємодіяти з машиністом вантажопідіймальних машин (кранівником)	A1.3. Правила 1 С1.1. Види сигналізації та умови користування ними A1.4. Встановлений на підприємстві порядок обміну сигналами з машиністом вантажопідіймальної машини A1.11. Схеми та способи стропування в залежності від виду вантажів A1.13. Технологічні карти з вантажно-	V1.1. Подавати сигнали машиністу вантажопідіймальних машин (кранівнику)	A1.4. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.5. Користуватися засобами зв'язку	С1.1. Узгоджувати свої дії з машиністом вантажопідіймальних машин (кранівником)

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		розвантажувальних робіт та складування вантажів вантажопідіймальними кранами і машинами A1.14. ПОР або ПВР A1.16. Інструкція 1			
	<p>Предмети та засоби праці Піддони, вантажна тара, тара для рідких вантажів, тара для сипучих вантажів, діжки, бідони, ящики, бутилі, цистерни, ковші, балони, посудини, контейнери, деталі машин, механізмів, обладнання, що має вантажні кріплення, електрообладнання, кабельні барабани, бухти кабельної продукції, дроту, конструктивні частини споруд та конструкцій інші габаритні і негабаритні вантажі засоби індивідуального захисту, засоби колективного захисту, талі, лебідки, кран-балки, вантажопідіймальні крани, мостові крани, самохідні крани, транспортери, грейфери, вантажні автомобілі, причепи, залізничні вантажні вагони, платформи, вагонетки, вантажозахоплювальні пристрої, рулетки, штангенциркуль, засоби зв'язку, ломи, засоби для кантування, електромагніт, канати, ланцюги, стропи</p>				
СТР-4 Дії в нестандартних та аварійних ситуаціях	D1. Здатність діяти згідно з «Планом локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій»	D1.1. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях D1.2. «План локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій» в частині, що стосується роботи стропальника D1.3. Правила пожежної безпеки D1.4. Засоби гасіння пожеж, первинні засоби пожежогасіння D1.5. Засоби звільнення від дії електричного струму	A1.5. Користуватися засобами зв'язку D1.1. Користуватися інструкціями з пожежної безпеки D1.2. Користуватися первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, піском та ін.) D1.3. Надавати першу допомогу	A1.4. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт A1.2. Користуватися засобами зв'язку	D1.1. Діяти в аварійних ситуаціях відповідно до «Плану локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій»

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		осіб, які потрапили під напругу D1.6. Способи надання першої (долікарської) допомоги A1.16. Інструкція 1	D1.4. Застосовувати засоби індивідуального захисту.		
	A9. Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної комунікації та співпраці	A.9.1. Засоби цифрового зв'язку A.9.2. Порядок роботи із засобами цифрового зв'язку	A.9.1. Застосовувати засоби цифрового зв'язку	A1.4. Чітко доносити інформацію про виконані роботи та про особливі умови виконання робіт	A.9.1. Самостійно застосовувати засоби цифрового зв'язку та відповідати за якість даних, які поширюються
<p>Предмети та засоби праці Піддони, вантажна тара, тара для рідких вантажів, тара для сипучих вантажів, діжки, бідони, ящики, бутілі, цистерни, ковші, балони, посудини, контейнери, деталі машин, механізмів, обладнання, що має вантажні кріплення, електрообладнання, кабельні барабани, бухти кабельної продукції, дроту, конструктивні частини споруд та конструкцій; інші габаритні й негабаритні вантажі засоби індивідуального захисту, засоби колективного захисту, талі, лебідки, кран-балки, вантажопідіймальні крани, мостові крани, самохідні крани, транспортери, грейфери, вантажні автомобілі, причепи, залізничні вантажні вагони, платформи, вагонетки, вантажозахоплювальні пристрої, рулетки, штангенциркуль, засоби зв'язку, ломи, засоби для кантування, електромагніт, канати, ланцюги, стропи</p>					

V. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями

Визначення рівня професійної кваліфікації залежить від складності, розмірів і маси вантажу, що стропує та ув'язує стропальник.

Рівень складності вантажу		Параметр вантажу (та/або)		Стропальник рівня професійної кваліфікації		
		довжина	маса	I	II	III
I.1	прості вироби, деталі та лісові вантажі, вироби	до 3 м	понад 25 т	+	+	+
I.2	вантажі середньої складності, лісові вантажі, вироби, деталі та вузли з установленням їх на верстат, помости на інші монтажні пристрої і механізми, а також аналогічні вантажі	до 6 м	до 25 т	+	+	+
II.1	лісові вантажі, вироби, деталі та вузли, що вимагають підвищеної обережності, технологічне устаткування та пов'язані з ним конструкції, вироби, вузли, машини та механізми безпосередньо під час стапельного й секційного складання та розбирання, а також під час складання і розбирання машин, апаратів, конструкцій збірних елементів будівель та споруд, і аналогічних складних вантажів	до 6 м	понад 25 т	-	+	+
I.3	лісові вантажі, особливо відповідальні вироби, вузли машин і механізмів безпосередньо під час стапельного та секційного складання і розбирання, а також під час складання і розбирання машин, апаратів, конструкцій складних елементів будівель та споруд, і аналогічних складних вантажів масою понад 5 до 50 т	понад 6 м	до 5 т	+	+	+
II.2	лісові вантажі, особливо відповідальні вироби, вузли машин і механізмів	понад 6 м	до 50 т	-	+	+
III	безпосередньо під час стапельного та секційного складання і розбирання, а також під час складання і розбирання машин, апаратів, конструкцій складних елементів будівель та споруд, і аналогічних складних вантажів масою понад 5 до 50 т	понад 6 м	понад 50 т	-	-	+

VII. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту

1. Повне найменування розробника професійного стандарту

Склад робочої групи/Учасники робочої групи (за потреби).

2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт (рішення (може оформлюватися протоколом), наказ, розпорядження).

3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту

Висновок суб'єкта перевірки (СПО роботодавців/ Національного агентства кваліфікацій) від _____ про дотримання під час підготовки проєкту професійного стандарту «___» вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373.

4. Реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні про погодження проєкту професійного стандарту, у разі коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів

Висновок репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні від _____ щодо погодження проєкту професійного стандарту «___».

VIII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру

IX. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту

ПРИКЛАД ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ**Проект****Професійний стандарт***(дата внесення до Реєстру кваліфікацій)***ІНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОР (МЕХАНІКА)
З АВІАЦІЙНОЇ ТА РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ ТЕХНІКИ****ЗАТВЕРДЖЕНО**

Розробником _____

(найменування розробника, рішення (може оформлюватися протоколом), яким затверджено професійний стандарт)

Професійний стандарт розроблено та затверджено згідно з вимогами статті 4² Кодексу законів про працю України на підставі:

- висновку суб'єкта перевірки (СПО роботодавців/ Національного агентства кваліфікацій) від _____ про дотримання під час підготовки проекту професійного стандарту вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373
- висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні від _____ щодо погодження проекту професійного стандарту (у разі коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів)

I. Назва професійного стандарту

Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки.

II. Загальні відомості про професійний стандарт

1. Мета діяльності за професією

Проектування, конструювання, інженерний аналіз, випробування та тривимірне параметричне моделювання наукомісткої продукції для повітряних і космічних літальних апаратів та супутнього устаткування з використанням сучасних комп'ютерних інтегрованих систем.

2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»

Секція С	Переробна промисловість	Розділ 30	Виробництво інших транспортних засобів	Група 30.3	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування
				Клас 30.30	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування

3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»

Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 2145.2.

Уточнююча назва професії утворена відповідно до Примітки 2 Додатку В Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

4. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій

Молодший інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки, 6 рівень НРК.

Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки, 7 рівень НРК.

Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 3-ї категорії, 7 рівень НРК.

Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 2-ї категорії, 7 рівень НРК.

Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 1-ї категорії, 7 рівень НРК.

Провідний інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки, 7 рівень НРК.

5. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи

- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної або часткової професійної кваліфікації;

- сертифікат про визнання професійної або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах);

- диплом бакалавра/магістра із записом про професійну кваліфікацію «Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки».

III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток

1. Здобуття професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Молодший інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки»	не передбачено професійним стандартом	підготовка на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» або «Прикладна механіка» галузі знань «Механічна інженерія»

2. Професійний розвиток

1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки»	підготовка на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» або «Прикладна механіка» галузі знань «Механічна інженерія»	

«Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 3-ї категорії»	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки» не менше 1 року	підготовка на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» або «Прикладна механіка» галузі знань «Механічна інженерія»
«Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 2-ї категорії»	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 3-ї категорії» не менше 1 року	
«Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 1-ї категорії»	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 2-ї категорії» не менше 2-х років	
«Провідний інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки»	стаж роботи за професійною кваліфікацією «Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 1-ї категорії» не менше 2-х років	

IV. Аббревіатури, скорочення

НД	нормативна документація
НПД	нормативно-правові документи
ПАРКТ	продукції авіаційної та ракетно-космічної техніки
ТД	технологічна документація
ТЕО	техніко-економічне обґрунтування
ТЕП	технічні характеристики й економічні показники

V. Опис трудових функцій

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>A. Проведення аналізу та технічних розрахунків під час роботи з конструкторською документацією з проектування, виробництва й випробування авіаційної та ракетно-космічної техніки</p>	<p>A1. Здатність підбирати, систематизувати й аналізувати конструкторську документацію</p>	<p>A1.31. Постанови, розпорядження, накази, НД з конструювання ПАРКТ A1.32. Принципи роботи технологічного устаткування, яке застосовується під час виготовлення та ремонту ПАРКТ A1.33. Типові конструкції приладів, деталей, складальних одиниць, конструкцій, типові технологічні процеси й режими виробництва повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування A1.34. Переліки матеріалів, технологічного оснащення, які застосовуються під час виготовлення та ремонту ПАРКТ A1.35. Технологічні вимоги до</p>	<p>A1.У1. Здійснювати моніторинг змін у НПД, що регулюють питання розроблення й експлуатації авіаційної та ракетно-космічної техніки A1.У2. Читати й аналізувати схеми й креслення, конструкторську, технологічну та іншу документацію A1.У3. Користуватися персональним комп'ютером, працювати з програмними засобами загального і спеціального призначення A1.У4. Формувати й оновлювати базу знайдених матеріалів для подальшого використання в роботі</p>	<p>A1.К1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові</p>	<p>A1.В1. Застосовувати в конструкторській діяльності профільні розпорядження, накази, нормативну документацію з конструювання ПАРКТ A1.В2. Проводити аналіз (включаючи економічний) кращих вітчизняних зразків і зарубіжних аналогів авіаційної та ракетно-космічної техніки</p>

		<p>конструкторської документації</p> <p>A1.36. Засоби автоматизації та проектування робіт з виготовлення та ремонту продукції підприємства з виробництва повітряних космічних літальних апаратів, супутнього устаткування</p> <p>A1.37. Інженерні основи авіаційної та ракетно-космічної техніки щодо конструкторських робіт</p> <p>A1.38. Теорія механізмів та машин, що застосовується під час виготовлення та ремонту</p> <p>ПАРКТ</p> <p>A1.39. Теоретична механіка щодо виготовлення та ремонту</p> <p>ПАРКТ</p> <p>A1.310. Технологія конструкційних матеріалів, що застосовується під час виготовлення та ремонту</p> <p>ПАРКТ</p> <p>A1.311. Технологічні нормативи, інструкції, схеми складання, маршрутні карти, карти</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>якості продукції та інша ТД A1.312. Авіаційне/космічне матеріалознавство в частині конструювання ПАРКТ A1.313. ТЕП вітчизняних і світових зразків виробів, аналогічних тим, що проектуються A1.314. Вироби обчислювальної техніки, комунікації та зв'язку, які застосовуються під час конструювання й виробництва ПАРКТ A1.315. Світові технологічні тенденції виготовлення продукції високої складності для повітряних і космічних літальних апаратів та супутнього устаткування A1.316. Досвід вітчизняних і зарубіжних підприємств щодо конструювання продукції й застосування нових технологій виробництва авіаційної та ракетно- космічної техніки A1.317. Іноземна мова на рівні, який забезпечує</p>			
--	--	--	--	--	--

		можливість спілкування в професійному середовищі й користування науковою та науково-технічною документацією			
	A2. Здатність проводити технічні розрахунки в процесі проєктування авіаційної та ракетно-космічної техніки, техніко-економічний і функціонально-вартісний аналіз ефективності конструкцій, які проєктуються	A2.31. Технічні вимоги до компонентів сировини, матеріалів, готової продукції, комплектувальних деталей, складальних одиниць тощо, які використовуються під час виробництва ПАРКТ A2.32. Стандарти й технічні умови, які використовуються під час проєктування ПАРКТ	A2.У1. Розробляти креслення деталей, складальних одиниць і конструкцій відповідних виробів A2.У2. Працювати з електронними архівами стандартів і технічних умов, які використовуються під час проєктування ПАРКТ A1.У3. Користуватися персональним комп'ютером, працювати з програмними засобами загального і спеціального призначення A2.У3. Вивчати конструкторську документацію підприємства та профільну інформацію з інших офіційних джерел у спеціалізованих	A1.К1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові	A2.В1. Ураховувати чинні вимоги технічних умов на компоненти приладів, деталей і складальних одиниць, які застосовуються під час виготовлення та ремонту ПАРКТ A2.В2. Розраховувати технічні, техніко-економічні і функціонально-вартісні показники конструкцій, що проєктуються

			системах проектування компонентів приладів, деталей і складальних одиниць A2.U4. Застосовувати спеціальні методики розрахунків, ураховуючи міцність аеродинамічні характеристики конструкцій авіаційної та ракетно-космічної техніки та її складових частин		
	A3. Здатність застосовувати на практиці загальні теоретично-методологічні знання відповідного спрямування	A3.31. Експериментальні методології (аеродинамічний тунель тощо) A3.32. Проблеми й методи руху літальних апаратів A3.33. Аспекти проектування літальних апаратів, пов'язані з масами та центрами A3.34. Методи та ризики, пов'язані з вибором конструкцій літальних апаратів A3.35. Компоненти літальних апаратів та їх особливості	A3.U1. Ураховувати економічні й управлінські параметри при обчисленні економічної ефективності виробництва елементів і систем ПАРКТ A3.U2. Застосовувати експериментальні методи дослідження структурних, фізико-механічних і технологічних властивостей матеріалів та конструкцій	A1.K1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові A3.K1. Пояснювати вплив конструктивних параметрів елементів ПАРКТ на її льотно-	A3.B1. Визначати навантаження на конструктивні елементи авіаційної та ракетно-космічної техніки на усіх етапах її життєвого циклу A3.B2. Враховувати взаємозамінність деталей ПАРКТ

		<p>A3.36. Технології виробництва енергії, кондиціонування повітря й нагрівання</p> <p>A3.37. Управлінські й командні технології, які застосовуються під час виробництва та експлуатації ПАРКТ</p> <p>A3.38. Основи авіаційної техніки щодо її конструювання</p> <p>A3.39. Правила безпеки та льотної придатності</p> <p>A3.310. Галузеві НД щодо проектування виробництва, випробування та (або) сертифікації елементів та об'єктів авіаційної та ракетно-космічної техніки на всіх етапах її життєвого циклу та методи їх використання</p> <p>A3.311. Принципи механіки рідини та газу, зокрема, гідравліки, аеродинаміки (газодинаміки) для опису взаємодії тіл з газовим і гідравлічним середовищем</p> <p>A3.312. Розуміння щодо стійкості та керованості</p>	<p>A3.У3. Застосовувати методи проектування, конструювання й виробництва елементів і систем ПАРКТ</p>	<p>технічні характеристики</p>	
--	--	--	--	--------------------------------	--

		<p>авіаційної та ракетно-космічної техніки</p> <p>A3.313. Особливості робочих процесів у гідравлічних, пневматичних, електричних та електронних системах, що застосовуються в ПАРКТ</p> <p>A3.314. Структура та принципи дії бортового та навігаційного обладнання авіаційної та ракетно-космічної техніки</p> <p>A3.315. Теорії динаміки польоту й керування під час проектування об'єктів авіаційної та ракетно-космічної техніки</p> <p>A3.316. Інформаційні й комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення</p> <p>A3.317. Послідовність проектування, виробництва випробування та/або сертифікації елементів і систем авіаційної та ракетно-космічної техніки</p> <p>A3.318. Будову металів і неметалів, визначати</p>			
--	--	---	--	--	--

		методи модифікації їх властивостей			
	<p>Предмети та засоби праці Нормативно-правові документи, що регулюють питання розроблення й експлуатації ПАРКТ, офіційні бази даних, стандарти і технічні умови, нормативи витрат сировини, матеріалів, палива, енергії, які використовуються під час конструювання ПАРКТ, персональний комп'ютер, спеціалізоване програмне забезпечення</p>				
<p>Б. Розроблення ескізних, технічних і робочих проєктів ПАРКТ та допоміжної документації з використанням комп'ютерно-інтегрованих технологій</p>	<p>Б1. Здатність розробляти ескізи, технічні й робочі проєкти виробів та ПАРКТ</p>	<p>Б1.31. Вимоги до організації праці при проєктуванні ПАРКТ Б1.32. Керівні матеріали з розроблення й оформлення проєктної документації, яка застосовується в процесі конструювання ПАРКТ Б1.33. Порядок оформлення технічного завдання на конструкторські роботи з проєктування виробів та ПАРКТ Б1.34. Порядок оформлення заявок на придбання/постачання технологічного обладнання й нормалізованого інструменту, які застосовуються під час проєктування ПАРКТ Б1.35. Конструкція складального оснащення та випробувального</p>	<p>Б1.У1. Розробляти конструкторську документацію на засоби технологічного оснащення та стенди для випробувань різних систем Б1.У2. Приймати та документувати технічні завдання на проєктування пристосувань, і спеціального інструменту, що використовуються для виготовлення та ремонту приладів, конструкцій та інших елементів ПАРКТ Б1.У3. Розробляти ескізи, технічні й робочі проєкти виробів та ПАРКТ Б1.У5. Використовувати системи інтегрованого проєктування,</p>	<p>А1.К1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові</p>	<p>Б1.В1. Знімати під час проєктування виробів та ПАРКТ ескізи складних деталей з натури Б1.В2. Моделювати роботу розроблюваних складових частин обладнання з використанням засобів обчислювальної техніки</p>

		стендового обладнання й інструменту Б1.36. Методи базування вузлів та деталей у складальному пристосуванні Б1.37. Системи інтегрованого проектування, конструювання, інженерного аналізу методом кінцевого елемента й тривимірного параметричного моделювання	конструювання, інженерного аналізу методом кінцевого елемента й тривимірного параметричного моделювання		
	Б2. Здатність застосовувати в конструкторсько-проектній роботі засоби автоматизації проектування, міжнародний досвід розроблення конкурентоспроможної ПАРКТ	Б2.31. Засоби проектування авіаційної та ракетно-космічної техніки Б2.32. Вітчизняний і зарубіжний досвід розроблення конкурентоспроможних ПАРКТ Б2.33. Стандарти підприємства щодо проектування ПАРКТ	Б2.У1. Застосовувати в конструкторсько-проектній роботі міжнародний досвід розроблення конкурентоспроможної ПАРКТ Б2.У2. Працювати в системі автоматизованого розроблення конструкторської документації на розроблення нових приладів і конструкцій, інших елементів виробництва ПАРКТ	А1.К1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові Б2.К1. Узгоджувати свої плани та поточні дії з безпосереднім керівником	Б2.В1. Заповнювати форми (під керівництвом безпосереднього керівника) супровідної документації

	<p>Б3. Здатність забезпечувати в процесі проектування ПАРКТ відповідність розроблювальних конструкцій технічним завданням, стандартам, нормам охорони праці, вимогам ощадливого виробництва</p>	<p>Б3.31. Нормативи матеріальних витрат на проектування ПАРКТ та порядок їх розрахунку Б3.32. Порядок підготовки й узгодження проектно-конструкторських вказівок Б3.33. Порядок складання й узгодження заявок/інших документів щодо замовлення/придбання деталей, комплектування та інших матеріалів/компонентів, необхідних для опрацювання технологічних операцій Б3.34. Порядок проведення атестації відповідних проектних операцій Б3.35. Технологія виробництва й технічні вимоги до проєктованих виробів, перспективи технічного розвитку підприємства, устаткування, оснащення й інструмент, що використовується на підприємстві Б3.36. Вимоги чинного законодавства щодо безпеки та охорони праці</p>	<p>Б3.У1. Реалізовувати заходи з атестації проектних операцій Б3.У2. Перевіряти в межах визначених повноважень відповідність технологічних процесів вимогам конструкторської документації</p>	<p>Б2.К1. Узгоджувати свої плани та поточні дії з безпосереднім керівником</p>	<p>Б3.В1. Готувати й погоджувати (під керівництвом безпосереднього керівника) конструкторські вказівки/інструкції/настанови на опрацювання проектних операцій Б3.В2. Складати й погоджувати (під керівництвом безпосереднього керівника) заявки/інші документи щодо замовлення/придбання деталей, комплектування та інших матеріалів/компонентів</p>
--	--	--	--	---	---

	<p>Б4. Здатність застосовувати під час проектування виробів та ПАРКТ стандартизовані й уніфіковані деталі та складальні одиниці</p>	<p>Б4.31. Характеристики сучасного технологічного обладнання, яке використовується під час виготовлення ПАРКТ Б4.32. Системи й методи проектування виробів і ПАРКТ Б4.33. Класифікацію стандартизованих й уніфікованих деталей і складальних одиниць Б4.34. Технологію виробництва виробів, що проектуються, перспективи технічного розвитку підприємства, використовуване устаткування, оснащення й інструмент Б4.35. Матеріали, які застосовуються в конструкціях ПАРКТ та їх властивості</p>	<p>Б4.У1. Складати й погоджувати внутрішні документи на проектування й виготовлення технологічного оснащення</p>	<p>Б3.К1. Узгоджувати свої плани та поточні дії з безпосереднім керівником</p>	<p>Б4.У1. Розробляти (під керівництвом безпосереднього керівника) ТЕО на придбання стандартизованих та уніфікованих деталей і складальних одиниць, необхідних для проектування нових виробів та ПАРКТ Б4.У2. Складати заявки під керівництвом (безпосереднього керівника) щодо внесення до плану закупівлі стандартизованих та уніфікованих деталей і складальних одиниць, технологічного обладнання й оснащення</p>
	<p>Б5. Здатність розробляти під час проектування виробів та ПАРКТ кінематичні схеми,</p>	<p>Б5.31. Технічні вимоги до розроблюваних конструкцій ПАРКТ Б5.32. Прикладні комп'ютерні програми для</p>	<p>Б5.У1. Застосовувати під час проектування основи технічної естетики й художнього конструювання</p>	<p>-</p>	<p>Б5.В1. Розробляти кінематичні схеми, загальні компонування, теоретичне</p>

	загальні компонування, теоретичне погодження окремих елементів	розрахунку конструкцій ПАРКТ Б5.33. Теоретичну механіку щодо проектування ПАРКТ Б5.34. Основи технічної естетики й художнього конструювання			погодження окремих елементів ПАРКТ
	Б6. Здатність розробляти технічну документацію, яка застосовується під час проектування виробів та ПАРКТ	Б6.31. Принципи роботи, умови монтажу й технічної експлуатації виробів, що проектуються Б6.32. Методи аналізу технічного рівня об'єктів техніки і технології Б6.33. Основи метрології Б6.34. Стандарти, методики й інструкції з розроблення й оформлення креслень, та іншої конструкторської документації Б1.31. Вимоги до організації праці при проектуванні ПАРКТ Б6.35. Особливості конструкцій і робочих процесів у системах та елементах авіаційної та ракетно-космічної техніки	Б6.У1. Обирати методи випробувань авіаційної та ракетно-космічної техніки Б6.У2. Розробляти повідомлення щодо змін у раніше розроблених кресленнях та іншу технічну документацію, яка застосовується під час проектування виробів та ПАРКТ	A1.K1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові	Б6.В1. Розробляти інструкції з експлуатації конструкцій, пояснювальні записки до них, карти технічного рівня, паспорти (у тому числі патентні й ліцензійні) програми випробувань, технічні умови, які застосовуються під час проектування виробів та ПАРКТ
	Б7. Здатність перевіряти робочі проекти,	Б7.31. Методи проведення технічних розрахунків у конструюванні	Б7.У1. Читати проектну й конструкторську документацію	Б3.K1. Узгоджувати свої плани та поточні	Б7.В1. Складати висновки про результати

	контролювати креслення за профілем роботи	Б7.32. Постанови, розпорядження, накази та інші керівні, методичні й нормативні матеріали з перевірки робочих проєктів, контролю креслень з розроблення ПАРКТ	Б7.У2. Здійснювати експертну перевірку робочих проєктів відповідно до встановлених критеріїв для виявлення недоліків у роботі, майбутніх або фактичних збоїв, пропонувати засоби їх вирішення й заходи з удосконалення проєкту	дії з безпосереднім керівником	перевірки робочих проєктів ПАРКТ
	Б8. Здатність погоджувати проєкти, що розробляються, з іншими підрозділами підприємства з виробництва ПАРКТ, представниками замовника й органів державного нагляду	Б8.31. Норми міжнародного/зарубіжного та вітчизняного законодавства стосовно укладання й супроводження договорів Б8.32. Основи системи менеджменту якості при виробництві ПАРКТ Б8.33. Порядок погодження проєктів та іншої конструкторської документації з іншими підрозділами підприємства з виробництва ПАРКТ, представниками замовника й органів державного нагляду	Б8.У2. Вносити зміни до конструкторської документації у зв'язку з коригуванням технологічних процесів і режимів виробництва	Б8.К1. Проводити ділові переговори/перемовини А1.К1. Спілкуватись у професійному середовищі та користуватись науковою та науково-технічною документацією в предметній області на іноземній мові	Б8.В1. Погоджувати розроблені проєкти з іншими підрозділами підприємства, представниками вітчизняного або іноземного замовника й органів державного нагляду
<p>Предмети та засоби праці Постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з конструювання ПАРКТ, стандарти й технічні умови, нормативи витрат сировини, матеріалів, палива, енергії, які використовуються під час конструювання авіаційної та ракетно-космічної техніки;</p>					

	нормативно-правові акти й нормативні акти підприємства з виробництва повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування, персональний комп'ютер, спеціалізоване програмне забезпечення				
В. Супроводження, налагоджування, випробування та введення в експлуатацію експериментальних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових і модернізованих конструкцій для виробництва ПАРКТ	В1. Здатність виконувати роботи з монтажу й налагоджування експериментальних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових і модернізованих конструкцій виробів та продукції, що випускається підприємством з виробництва ПАРКТ	В1.31. Законодавчі та нормативно-правові акти з питань охорони праці, санітарних правил та норм В1.32. Нормативні акти підприємства з питань охорони праці, санітарних правил та норм В1.33. Навчальні програми з допущення виконавців до монтажу й налагоджування експериментальних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових і модернізованих конструкцій виробів і продукції, що випускаються підприємством з виробництва ПАРКТ В1.34. Порядок оцінювання й атестації виконавців робіт відповідного спрямування В1.35. Порядок проведення контролю дотримання працівниками вимог до відповідних робіт	В1.У1. Реалізовувати заходи з навчання й перевірки знань підпорядкованих працівників стосовно допущення їх до монтажу й налагоджування експериментальних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових і модернізованих конструкцій виробів та продукції, що випускаються підприємством з виробництва ПАРКТ В1.У2. Здійснювати монтаж і налагоджування експериментальних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових і модернізованих конструкцій виробів та ПАРКТ	Б8.К1. Проводити ділові переговори/перемовини	В1.В1. Контролювати дотримання підпорядкованими працівниками вимог інструкцій з охорони праці, санітарних правил та норм при виконанні робіт
	В2. Здатність виконувати роботи з	В2.31. Методи проведення випробування	В2.У1. Застосовувати випробувальне	Б3.К1. Узгоджувати свої	В2.В1. Готувати висновки й

	випробування і здавання до експлуатації експериментальних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових і модернізованих конструкцій виробів та продукції, що випускаються підприємством з виробництва ПАРКТ	радіоелектронної апаратури B2.32. Інструкції з використання ракетно-конструкторської техніки	обладнання й засоби вимірювання	плани та поточні дії з безпосереднім керівником	пропозиції щодо поліпшення працездатності й надійності ПАРКТ, її складових частин і систем
<p>Предмети та засоби праці Нормативно-правові акти та нормативні акти підприємства з виробництва ПАРКТ, персональний комп'ютер, спеціалізоване програмне забезпечення</p>					

VI. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної(их) кваліфікації(ій) у межах професійного стандарту: Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки					
	Молодший інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки	Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки	Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 3-ї категорії	Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 2-ї категорії	Інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки 1-ї категорії	Провідний інженер-конструктор (механіка) з авіаційної та ракетно-космічної техніки
	повна	повна	повна	повна	повна	повна

А	+	+	+	+	+	+
Б	+	+	+	+	+	+
В	-	+	+	+	+	+
Г	-	-	+	+	+	+
Д	-	-	-	+	+	+
Ж	-	-	-	-	+	-
З	-	-	-	-	-	+

VII. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту

1. Повне найменування розробника професійного стандарту

Склад робочої групи/Учасники робочої групи (за потреби)

2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт (рішення (може оформлюватися протоколом), наказ, розпорядження).

3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту

Висновок суб'єкта перевірки (СПО роботодавців/ Національного агентства кваліфікацій) від _____ про дотримання під час підготовки проєкту професійного стандарту «___» вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373).

4. Реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні про погодження проєкту професійного стандарту, у разі коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів

Висновок репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні від _____ щодо погодження проєкту професійного стандарту «___».

VIII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру

IX. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII: станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
2. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII: станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
3. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 373: Постанова Каб. Міністрів України від 11.10.2021 р. № 1063. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063-2021-п#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Каб. Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341: станом на 2 лип. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
5. Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах: Постанова Каб. Міністрів України від 24.06.2016 р. № 461: станом на 20 серп. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/461-2016-п#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
6. Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів : Наказ М-ва соц. політики України від 22.01.2018 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
7. Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ М-ва освіти і науки від 30.04.2020 р. № 584 <https://drive.google.com/file/d/1wCmjmqZhB8PwEiQsNcQhZ9ZCfrdiJpvh/view> (дата звернення: 17.01.2023).
8. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-р#Text> (дата звернення: 17.01.2023).
9. Мельник С. В Рекомендації до розроблення професійних стандартів. Турін: Європейський фонд освіти, 2019. URL: <https://smelnikukr.com/wp-content/uploads/2021/01/%D0%9D%D0%90%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%98%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%83%D1%80%D0%B0.pdf> (Last accessed 17.01.2023).
10. Bacigalupo M., Kamylylis P., Punie Y., Van den Brande G. (EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2016. URL: <https://eufordigital.eu/wp-content/uploads/2019/10/EntreComp-The-Entrepreneurship-Competence-Framework.pdf> (Last accessed 17.01.2023).

11. Bianchi G., Pisiotis U., Cabrera Giraldez M. GreenComp The European sustainability competence framework. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040> (Last accessed 17.01.2023).
12. European Skills/Competences, Qualifications and Occupations (ESCO) / European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1326&langId=en> (Last accessed 17.01.2023).
13. The International Standard Classification of Occupations / International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm> (Last accessed 17.01.2023).
14. Vuorikari R., Kluzer S., Punie Y. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. URL: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415?fbclid=IwAR37peVyasgSdZXkDykbCCmf1TCdwJXr_tenN2mWdh6CXq67wQum3N_7jEE (Last accessed 17.01.2023).